

tribuna

LIST SLOVENSKIH ŠTUDENTOV

LETO XIII.

LJUBLJANA, SREDA, 16. X. 1963

ŠTEV. 18

Dnevni red seje Univerzitetnega komiteja ZKS, ki so se je preteklo sredo udeležili vsi člani Univerzitetnega komiteja, sekretarji in organizacijski sekretarji fakultetnih komitejev ZK, je vseboval več važnih analiz in razprav. Zlasti živo se je diskusija razvijala okrog analize številčnega gibanja in strukture članstva v lanskem letu na naši univerzi ter okrog problematike sprejemanja v Zvezo komunistov.

Razprava je posegla tudi v politiko kaznovanja in črtanja iz evidence ZK. Na seji so bili sprejeti načelni sklepi v zvezi s seminarjem za vodstva Zveze komunistov na fakultetah, visokih in višjih šolah ter akademijah. Seminar bo predvidoma stekel konec oktobra.

Na seji je bil izvoljen tudi novi organizacijski sekretar Univerzitetnega komiteja ZKS. Delo, ki ga je dosedaj uspešno in poštivovalno opravljal tov. Marjan Učar, ki se bo sedaj posvetil študiju, je prevzel tovariš Matevž Krivic, član UK ZKS in dosedanj organizacijski sekretar fakultetnega komiteja Pravne fakultete.

stotkov manjši kot v letu 1961. Tako vidimo, da je na relativno majhen priliv članstva v veliki meri vplival zmanjšanje dotok članov iz drugih OO ZK, v manjši meri pa tudi omejen sprejem v ZK na visokošolskih zavodih.

Vse te številke dajejo misliti. Zveza komunistov na univerzi ne sme iz kakršnih koli razlogov številčno hirati. Če se je na srednjih šolah sprejemanje mladih ljudi v vrste ZK omejilo, bi zato morali sprejem povečati na univerzi. Politika strožjih kriterijev za sprejem v ZK tudi nima cilja zmanjševati in zavirati normalnega vključevanja novih dobrih ljudi v vrste ZK.

Vse kaže, da je problem v tem, da ne znamo na eni strani zadostiti sprejetim, zahtevnejšim kriterijem za sprejem in obenem številčno krepiti ZK.

Prva naloga, ki prav sedaj stoji pred vodstvi OO ZK, je ravno v tem, da čimprej in čimbolje spoznajo kvaliteto novih ljudi, ki so prišli na univerzo. Pri tem pa ne bo odveč zdrava mera previdnosti. Na podlagi raznih dokumentov, karakteristik, katerih resnost in odgovornost sta dostikrat dvomljiva, ne bomo

Minilo je dvajset let od prvega kongresa slovenske mladine. Kongres, še ves v prazničnem vzdušju kočevskega zbora odposlancev, je dal organizaciji slovenske mladine napotke za sodelovanje mladincev in mladink v narodnoosvobodilnem boju, utrdil je mladinski organizaciji temelje, ki povečini še danes drže, prispeval k oblikovanju moralnega lika mladincev-revolucionarja. Eden najpomembnejših sklepov tega kongresa je bil, naj se tudi mladinski aktivisti v čim večjem številu vključujejo v partizanske enote. Težišče dela na terenu naj se prenese na mladinke, te pa naj čimveč prispevajo k vzgoji novih kadrov.

Danes lahko rečemo, da je mladina sklepe svojega prvega kongresa izvedla, pogosto pa je naredila še več. Tisti dnevi od 10. do 12. oktobra v Kočevski Reki pa nam ne morejo biti samo spomin, ne morejo biti samo zgodovina. Njih veličina in pomen vse to prerašča. Mladina je takrat pokazala zrelost, sposobnost samostojno izvrševati naloge in prispevati dostojen delež k našemu skupnemu boju. Se posebej pa so se izkazali mladinci skojevci, saj jim je bilo prav članstvo v SKOJ posebno priznanje za njihovo delo.

Sprejem, ki ga je v četrtek, 10. oktobra, priredila predsednica GO SZDLS tov. Vida Tomšič, je skušal obnoviti vzdušje prvega kongresa Zveze slovenske mladine. Ponovno srečanje mladinskih aktivistov je preraslo v svečanost, saj je bila v vsakem zavest pravega pomena tega jubileja slovenske mladine.

J. P.

NE ŠTEVILO — ODLOČILNA JE KVALITETA

Eden od pokazateljev krepitve Zveze komunistov je tudi njena številčna rast. Dinamika številčnosti članstva ZK na naši univerzi je vsa leta kazala stalen porast. Statistike univerzitetnega komiteja ZKS pa so za lansko leto zabeležile nenadno spremembo. Število članstva se je ustalilo, potem pa je začelo drseti rahlo nazaj. V nasprotju z letom 1961, ko se je število članstva v evidenci Univerzitetnega komiteja povečalo za 26 odstotkov, zmanjšujemo v letu 1962 padec za 3 odstotke. Število članstva na univerzi se je zmanjšalo za 1 odstotek, na visokih in višjih šolah pa kar za 18 odstotkov. Akademije so nasprotno doživele 41 odstoten porast.

Spričo dejstva, da število študentov neustavljivo narašča, bi ta padec števila študentov — komunistov lahko na prvi pogled sprožil neutemeljena razmišljanja. Če pa pogledamo pobliže vzroke za ta pojav, se nam pokaže bolj ali manj normalna slika.

Iz gimnazij se je dotok novih komunistov omejil. Poleg strožjih kriterijev je sprejem v ZK na srednji šoli starostno omejen. Lani je priliv komunistov na univerzo usahnil kar za 34 odstotkov v primerjavi z letom 1961. Istočasno pa je bilo sprejetih v ZK 10 članov ali 0,5 odstotka članstva, kar je za 87 odstotkov manj kot v preteklem letu. Skupen priliv v evidenco UK ZKS je bil za 59 od-

smeli delati prenapljenih zaključkov. Cloveka moramo vključiti v naše življenje. Spoznati ga moramo pri delu, pri študiju, pri raznih aktivnostih, ne pa iz papirjev.

Doslej je bil priliv članstva iz srednjih šol res močnejši. Zato pa smo poleg dobrih dobivali tudi številne nezgrajene in premlačne komuniste, ki so bili sprejeti v stihijah kampanjah sprejemanja na srednjih šolah. Ti ljudje so na fakulteti predstavljali zgolj številčno smočko ZK, ne pa tudi njene dejanske moči.

Samo podatek za razmišljanje! Na Filozofski fakulteti je 252 komunistov. Če pa je to številko tudi v resnici čutiti

pri našem idejnem boju na univerzi, je drugo vprašanje.

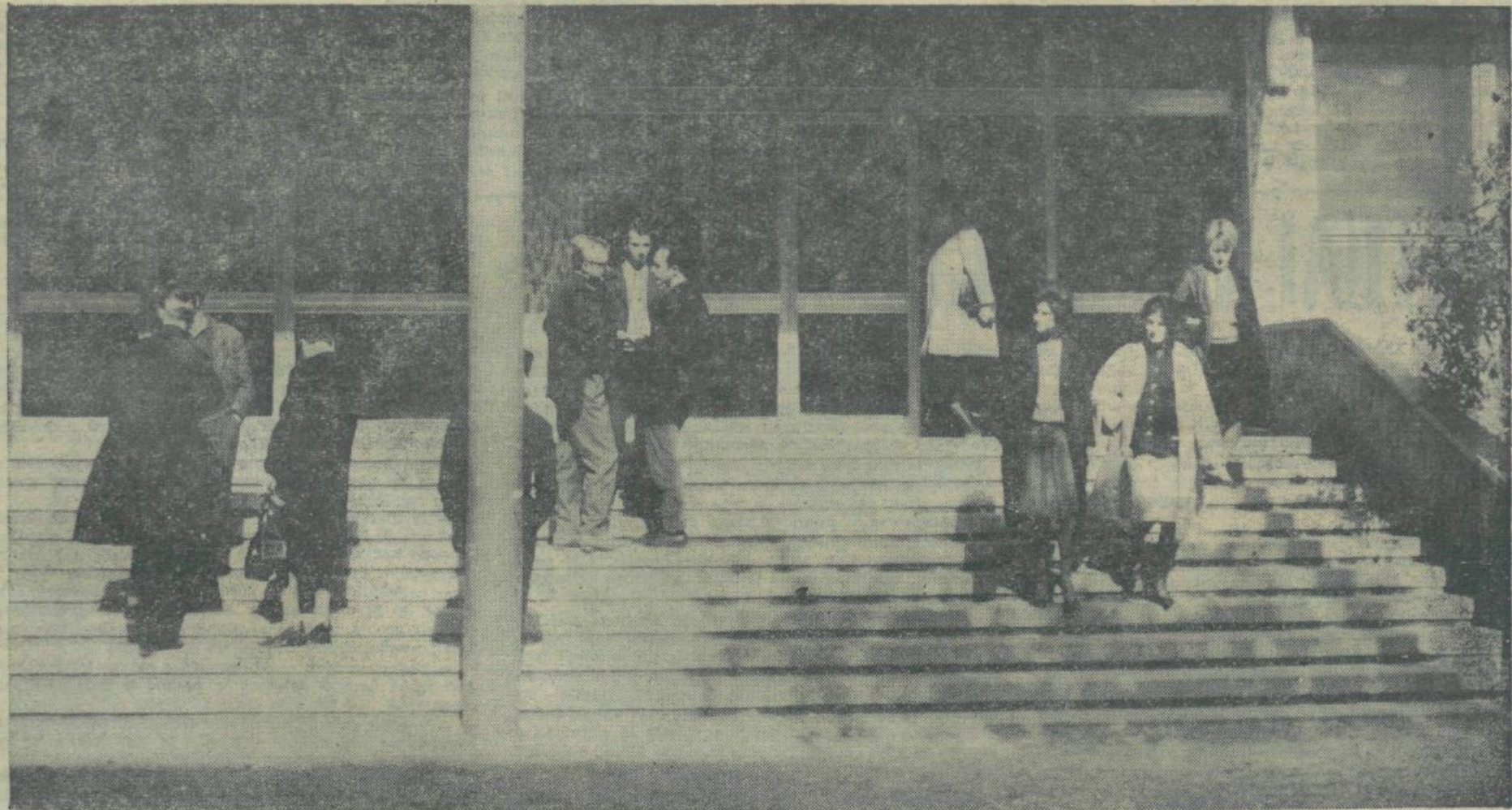
Problem potemtakem ni v tem, da imamo na naši univerzi med 5 rednimi študenti le enega komunisto. Problem je v tem, da ti, ki so komunisti, niso dovolj aktivni. Problem je vsebinski, ne količinski.

To rahlo upadanje števila članstva moramo torej v neki meri oceniti kot pozitiven proces, proces izboljševanja kvalitete članstva.

Samo zmanjševanje števila članstva pa še ne pomeni, da smo s tem tudi v resnici dvignili kvaliteto komunistov. Če ne bomo obenem krepili svojih vrst tudi z novimi močmi.

Kvaliteta družbeno politične aktivnosti našega povprečnega študenta — komunisto je še zelo nizka. Na univerzi

Nadaljevanje na 2. strani

Tako se srečujemo in tako se porazgovorimo o tistih drobnih, pomembnih ali nepomembnih rečeh. Rečemo besedo, dve, pa gremo spet vsak svojo pot. Morda smo se dogovorili za sestanek, morda pa se bomo tako kot danes čisto slučajno srečali že jutri ali pojutrišnjem ali čez teden ali čez mesec dni... Za urnik predavanj, za novice z dekanata boste zvedeli z oglasne deske, za glavne novice pa še vedno zveste le na takih srečanjih s kolegi.

Foto: Joco ZNIDARŠIČ

USPEH JE ODVIŠEN OD NAS VSEH

Kot vsako leto je tudi v mesecu avgustu letos pripravil Univerzitetni odbor Zveze študentov v Ankaranu seminar za vodstva Zveze študentov na fakultetah in v specialnih dejavnostih ZS. Seminar je imel dvojen namen:

1. analizirati delo Zveze študentov v preteklem letu in na osnovi tega dati vsaj okvirne smernice za delo v letošnjem šolskem letu;
2. seznaniti tiste člane ZS, ki doslej niso aktivno sodelovali v vodstvih študentske organizacije, z delom v študentski organizaciji.

Udeleženci seminarja so delali v treh komisijah: ideološki, študijski in socialno ekonomski. Zaključki, do katerih so prišle posamezne komisije, so bili še enkrat prediskutirani na plenarni seji.

Ideološka komisija je veliko časa posvetila dosedanjemu Centru za marksistično vzgojo študentov. Čeprav je Center v prvem letu dela naletel na velik odmev med študenti, je njegovo delo vedno bolj zamiralo. V lanskem letu je organiziral le nekaj predavanj, pa še ta niso bila posebno zadovoljivo obiskana. Razen tega Center sploh ni imel okvirnega programa svojega dela. Udeleženci seminarja so prišli do zaključka, da je treba izdelati program Centra, ki naj bo prilagojen zanimanju širokega kroga študentov. Predavanja o aktualnih dogodkih doma in v svetu pa naj bi bila le dopolnilo rednemu delu Centra. Bila naj bi štirinajstrednva, vedno istega dne v tednu. Za tako obliko dela bi Center moral imeti svoje vodstvo, ki bi v okviru ideološke komisije samostojno vodilo delo.

Tudi svobodne katedre se v preteklem letu niso posebno razživele. Predavanja na svobodnih katedrah so bila večkrat nezanimiva. Zanimiva je zamisel študentov Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, kjer so uvedli anketo o temah, ki študente najbolj zanimajo. Na fakultetah naj bi ustanovili svete svobodnih kateder, ki naj bi bili sestavljeni iz profesorjev in študentov. Ti naj bi usmerjali delo svobodne katedre.

Dopolnilo delu svobodnih kateder naj bi bile študijske grupe, organizirane po interesnih področjih študentov. Vendar bi ne smeli grupe samo aplicirati na stroko, temveč bi jih morali zlasti na tehničnih fakultetah organizirati tudi za obravnavanje družbenih problemov, seveda samo, če je za to zanimanje. V lanskem letu so ideološke komisije pripravile zelo obširne programe študijskih grup, vendar so bili leti malokje realizirani.

Zivahna je bila razprava o pokrajinskih klubih, kjer je bilo zlasti poudarjeno, naj klubi postanejo vez med štipenditorjem in štipendistom. To nalogo so klubi doslej slabo opravljali.

Socialno ekonomska komisija je veliko časa posvetila obravnavi štipendiranja in pravilnika o štipendiranju. Poudarjeno je bilo, da morajo študentje okrepiti svoj vpliv na podeljevanje štipendij in doseči, da se dosledno upoštevajo kriteriji za podeljevanje štipendij. Vse premalo je tudi javnih razpisov štipendij v časopisju. Podeljevanje štipendij se pogosto vrši na podlagi osebnih poznanstev. Štipendije naj bi bile sestavljene iz dveh delov: iz temeljnega dela, s katerim bi bilo zagotovljeno kritje osnovnih življenjskih stroškov in iz variabilnega dela, ki bi bil odvisen od študijskega uspeha.

V razpravi o sprejemanju v študentske

domove je bilo poudarjeno, da morajo o tem odločati vsi študentje univerze, ker se le tako lahko zagotovi demokratičen način razdeljevanja mest in se odpravijo vse nepravilnosti, ki so se pokazale v preteklih letih. Čeprav je pokazalo sprejemanje v letnikih določene pomanjkljivosti, ker je bil tak način sprejemanja letos prvič uveden, bo Zveza študentov vztrajala pri tem, seveda bolj izpopolnjenem načinu sprejemanja.

Seminar v Ankaranu je bil vzpodbuda za delo v Zvezi študentov. Uresničevanje sklepov seminarja pa ni odvisno samo od udeležencev seminarja.

J. SUŠMELJ

OB TOGIH ORGANIZACIJSKIH OBLIKAH DELA SE VSAKA AKCIJA REDUCIRA LE NA AKCIJO MISLI

Pobuda za konferenco o reformi študija

Pred tretjo redno konferenco Zveze komunistov na Filozofski fakulteti

Med diskusijami, ki so med letom utrjevale vrste Zveze komunistov in imele vzgojni pomen, so: dojetje in realizacija osnovnih načel IV. plenuma CK ZKJ, široko razmahnjena obravnava osnutkov zvezne in republiške ustave, utrditev idejnih in oblikovnih političnih stališč o nekaterih kulturnih in umetnostnih vprašanjih pri nas, V. plenum ZKS, volitve in V. plenum CK ZKJ.

V ospredju je bila analiza rezultatov zaključene I. študijske stopnje, dalje prizadevanja za povezavo s prakso, ki naj bi sodočevala pri oblikovanju najustrežnejših učnih programov in s tem odločala tudi o profilu diplomanta Filozofske fakultete obeh stopenj. Prvo stvarno preizkušnjo je doživel tudi pravilnik o delitvi dohodka.

V poročilu Fakultetnega komiteja je povedano, »da smo doslej z raznimi programi izpopolnjevali samo vrzeli, to je, da je bilo idejno in politično oblikovanje, poleg tistega, kar so nudili strokovni predmeti, precej zanemarjeno. Nekateri strokovni predmeti so obremenjeni s historizmi, pozitivizmom in deskriptivnim načinom obravnavanja smeri, ki

jih premalo konfrontiramo z marksističnimi stališči.«

»Z analizo odnosa komunistov do študija,« ugotavlja poročilo, »ne bi bilo smotno imeti študij še za posebno partijsko dolžnost. Sam osebni interes bi moral študenta vzpodbujati, da se poglablja v študijsko problematiko, predvsem pa, da zavestneje bogati svoje marksistične spoznavno - teoretske osnove. Komunisti se moramo zavedati, da je legitimacija solidnega študenta omogoča uspešno družbeno politično delo.«

»Danes se ne zastavlja več vprašanje o upravičenosti reforme, katere prvi rezultati so že vidni.

Reforma študija je v stadiju, ko brez poglobljene analize, ki bi zajela vse oddelke in zbrala vse izkušnje, ne moremo globlje vrednotiti in določati posameznih ciljev. Letna konferenca OO ZK učiteljev in sodelavcev je dala pobudo za sklicanje konferenc o reformi študija.

Akcijski programi, idejnost pouka in sistematična idejna vzgoja, fiziognomija aktivov, reforma študija, so nekatera poglavita vprašanja, mimo katerih konferenca ne bo mogla.

Ivan Hvala

ŠTUDIRANJE NAPOSODO

— Oprostita, ljuba moja poroka. Nisem hotel, da bi zamudil preveč predavanj, pa sem vaju kar takole pripeljal.

NE ŠTEVILO...

Nadaljevanje s 1. strani

je še vrsta pojavov birokratskega urejanja skupnih zadev. Mehanizem družbenega upravljanja na univerzi se marsikje ni dovolj meri izkazal. Mlačnost, familiarnost, karizem in brezosebnost so še zmeraj lastnosti, ki jih pri delu kažejo marsikateri naše osnovne organizacije. Čeprav trdimo, da smo strogo preštetali naše vrste v skladu s sprejetimi kriteriji, kakršnim mora ustrezati dober komunist, smo bili dostikrat tudi popustljivi. Veliko ljudi, ki jim je študij šel po lastni krivdi po zlu, smo puščali povsem pri miru. Ali more komunist, ki pavzira, predstavljati za nekoga, ki ni komunist, vzor študenta? Če hočemo individualno delati z ljudmi, da jih pripravimo za sprejem v ZK, moramo biti sami moralno neoporečni, v najširšem smislu tega pojma. Ljudje nas opazujejo, če smo sami tudi pri dejanjih taki kot v besedah. Ni dovolj, da jim dopovedujemo.

Med nami je še dosti dobrih študentov, ki bi jih mogli prej ali slej sprejeti v vrste Zveze komunistov. Doslej smo običajno videli le družbeno politične aktiviste, ljudi »na položajih«, prezrli pa smo ljudi, ki vestno, manj »vidno« delajo na drugih, manj »političnih« dejavnostih Zveze študentov. Tudi pri zadolževanju na razna mesta v Zvezi študentov moramo ljudem bolj zaupati. Pri nas še vse pre-

Komunisti na naši univerzi se moramo najprej okrepiti pri lastnem delu, pri lastnem odnosu do problemov, ki nas obdajajo. Okrepiti moramo najprej svoj vpliv na druge študente. Takšna vsebinska učvrstitev naših vrst bo potem sama po sebi imela tudi pozitiven vpliv na številčnost. Na račun številčnosti pa ne moremo žrtvovati kvalitete članstva. Najprej kvaliteta — šele potem in vzporedno s tem tudi število!

M. TAVČAR

AKTUALNO: POGOJNI VPIS

Razgibano študijsko življenje na naši univerzi ima na svojem dnevnem redu skoraj zmeraj kaj aktualnega, kar vznemirja študente in profesorje. Naj je to izpitni režim, naj bo pomanjkanje literature ali študijski program, vsekakor študent jeseni, prav sedaj, oktobra, plete največ razmišljanj okrog — pogojnega vpisa.

V naše uredništvo smo povabili študijske referente fakultetnih odborov in se z njimi zapletli v nevezan, a ploden razgovor o tem, kako je pri njih s pogojnimi vpisovanjem.

NA EKONOMIJI je pogojni vpis zelo pogosta praksa. Letos je bil sprejet, lani tudi, skoraj zmeraj pa je pogojni vpis sredstvo za reševanje skrajno kritične študijske situacije. Preobremenjenost z izpiti, nesmotna težavnostna razporeditev izpitov po letnikih in neelastični izpitni roki — vse to je tudi letos rodilo vznemirjajoč rezultat: po vseh letnikih se tudi nad 70% študentov ni moglo vpisati v višji letnik. Na prvi pogled je jasno, da to ne more biti odstotek, ki predstavlja vsakoletni, normalni osip.

Uvedba pogojnega vpisa (pri nespremenjenih študijskih razmerah) je v tem primeru upravičena. Namen pogojnega vpisa ni v tem, da omogoči vsem 70% študentov nadaljevati študij, ampak da iz te množice pobere vsaj povprečno dobre, ki jim le malo manjka do izpolnitih študijskih pogojev.

VISJA SOLA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE. Pogojni vpis do konca oktobra velja za oba oddelka in za vse let-

nike. Mnenje, da je pogojni vpis nujen, je tu težje braniti kot pri ekonomistih. Z normalnim delom bi namreč lahko večina zadostila študijskim pogojem do začetka oktobra, čeprav so za pogoji vsi izpiti, kolokviji in praksa. Vendar lahko ugotovimo, da pogojni vpis ne moti rednega poteka predavanj in praks, ki so obvezne.

FAGG je tudi letos uvedla pogojni vpis. Da ne zamažemo, zadostuje že podatek, da se ga poslužuje okrog 50% študentov, zlasti pri prehodu s prve na drugo stopnjo. Ta prehod zahteva za pogoji 20 precej težkih izpitov iz obeh letnikov. V danih študijskih razmerah obstoje potemtakem objektivni razlogi za uvedbo pogojnega vpisa. Kot potrdilo temu lahko navedemo tudi, da profesorji podpirajo sprejetje pogojnega vpisa.

Vzrok, da se študijska slika zamegli zlasti na prehodu iz drugega v tretji letnik, je tudi nepreračunljivost študentov samih; za vpis iz prvega v drugi letnik je pogoji 60% opravljenih izpitov. Nemalo jih je, ki ta pogoji sicer izpolnijo, norme pa ne presežejo, čeprav bi jo lahko. Na koncu drugega letnika pa se jim danks, ki so ga dolžni še za prvi letnik, bridko maščuje. Kazalo bi razmisliti o tem, da bi pogoji teh 60% zvišali in s tem omilili študijske težave v drugem letniku.

NA FILOZOFSKI FAKULTETI so se letos zadovoljili z naknadnim vpisom do konca oktobra. Na nekaterih oddelkih bi lahko celo domnili, upravičenosti naknadnega vpisa. Za primer nam služi kar oddelček za sociologijo. Lani se je nanj vpisalo 144 novincev. Za pogoji v drugi letnik so bili trije (samo trije!) izpiti. Ravno ducat ljudi pa je bilo pripravljenih, da do oktobra izpolni te nezahtevne pogoje. In vendar naknadni vpis velja tudi za sociologe.

Upravičeno pa je bil letos omiljen res težak položaj

tistih, ki vpisujejo še B predmet. Po novih pogojih je treba B diplomu opraviti vsaj do osmega semestra in ne več do sedmega.

PRAVNA FAKULTETA. Naknadni vpis velja do konca oktobra za vse letnike. Poslužuje se ga čez polovico študentov. Tudi Pravna fakulteta je pogostno »pribežališče grešnikov« z drugih fakultet. Do konca leta je bilo težko ugotoviti, koliko vpisanih je resničnih pravnikov. Letos pa so uvedli novost. Pogoji za prestop iz prvega v drugi semester sta dva dokaj zahtevna izpita. To umestno študijsko rešeto naj bi že med prvim letom izločilo vse, ki ne nameravajo priti v drugi letnik. — Nekaj podobnega so letos uvedli tudi na Ekonomski fakulteti.

Če na koncu povzamemo nekaj splošnih ugotovitev v zvezi z dosedanjimi problematiko okoli pogojnega vpisa, lahko zapišemo naslednje:

- institucija pogojnega vpisa je na posameznih fakultetah različno oblikovana in uvedena iz različnih vzrokov.
- na nekaterih fakultetah je v danih študijskih razmerah pogojni vpis nujen in objektivno upravičen.
- so fakultete, kjer se pogojnega vpisa poslužujejo študentje, ki bi z normalnim študijem lahko pravočasno opravili pogoje, tako pa se zanašajo na pogojni vpis in s tem po nepotrebnem zavlačujejo svoj študij.
- pogojni vpis ni enako upravičen za vse letnike. Najbolj je bil dosedaj potreben za prehod iz prve na drugo stopnjo.
- pogojni vpis je marsikje potreben zaradi nesmotrne razporeditve izpitov znotraj letnika in med letniki ter zaradi pretirane natrpanosti študijskih programov.
- naknadni vpis, ki je pri nas pogosta praksa, je marsikdaj samo sinonim, lažja oblika pogojnega vpisa, ki pa je ni moč v vseh primerih smatrati za upravičeno, ker pomeni popuščanje neprizadevnim študentom.
- potrebno bi bilo porediti izpitne zahteve že v prvem letniku. S tem bi dosegli dvoje: takojšnjo selekcijo in manj izpitov v drugem letniku, ki so največkrat vzrok pogojnega vpisovanja in s tem tudi vseh negativnih posledic, ki jih pogojni vpis brez dvoma ima.

M. TAVČAR

PODUK SLABIM PODJETJEM

- Enotna stališča Univerze in študentske organizacije
- Prav tako mislijo tudi v nekaterih slovenskih podjetjih
- Skrb za bodoče strokovnjake
- Posebno vprašanje: Tujci in gostje...

Začetek šolskega leta je primeren čas za razpravljanje o rezultatih počitniških praks, za katere se študentje dogovorijo pred počitnicami. Iz dveh razlogov se študentje zaposlujejo pri podjetjih: za nekoga je počitniška praksa praksa praksa v pravem pomenu besede, delo, s katerim študent želi na fakulteti pridobiti znanje poglobiti s prakso med šolskimi počitnicami; za drugega pa je zaposlitev samo sredstvo in način, kako bi prišel do denarja, ki ga vsak študent vsaj na začetku šolskega leta najbolj potrebuje.

Razen tega je treba omeniti, da je pri obravnavanju problema študentskih praks treba razlikovati med prakso, dogovorjeno na lastno pest (največkrat z željo po zaslužku), in med prakso, ki jo organizira fakulteta, katero podjetje in študentje zelo cenijo. Poleg navedene okvirne ugotovitve je pomembno to, da imajo nekatere pogodbe o štipendijah posebno klavzulo, ki določa, da se podjetje obvezuje nuditi štipendistu vsako leto enomesečno prakso v času poletnih počitnic. To so osnovna izhodišča, ki jih je treba na vsak način upoštevati, ko govorimo o študentskih počitniških praksah. S teh vidikov se bomo skušali lotiti vprašanja tudi v našem sestavku.

«Naša stališča do počitniških praks so načelna in splošno poznana,» je rekel v krajšem pomenku o tem vprašanju predsednik Univerzitetnega odbora ZSJ v Ljubljani, Janez Kocijancič. Poudaril je, da sodoben način študija kljub reorganizaciji in zblizanju s prakso še ne more oblikovati strokovnjaka, ki bi v celoti ustrezal potrebam prakse, pa čeprav si študent pridobi dosti izkušenj že pri vajah. Prakse služijo boljšeemu poznavanju tehnoloških procesov, strojev in celotne proizvodnje. Vendar se v nekaterih podjetjih še premalo zavedajo, da so študentske prakse strokovno izpopolnjevanje, ki zahteva poglobljeno in temeljito pripravo s strani študentov. Tista podjetja pa, ki zaposlujejo študente samo zato, da izkoristijo njihovo delo, ga s takim odnosom ovirajo pri njegovem praktičnem izobraževanju.

«Praksa naj seznani študente tudi s celotno proizvodnjo podjetja in z delavskim samoupravljanjem, obenem pa naj njen potek spremljajo tudi fakultete, ki naj praktikante pošiljajo le tja, kjer so se zanje že v preteklih letih zavzeli in jih tudi kaj naučili. Razen tega pa mislim,» je dejal tov. Kocijancič, »da bi morale fakultete organizirati tudi posvetovanja s podjetji o problemih praktikantov in ne ta vprašanja reševati samo z dopisovanjem.«

Šolski primer

je primer fakultete za elektrotehniko v Ljubljani. Za prakse na obeh oddelkih (šibki in jaki tok) skrbi posebna komisija, ki jo vsako leto formira fakulteta. Prakse fakulteta za svoje študente predpisuje kot pogoj za dokončanje prve in druge stopnje. Zato je fakulteta dolžna študentom prakso tudi preskrbeti. Običajno se te prakse najprej razpišejo in potem, ko podjetja ponudijo svojo udeležbo ali pristanejo na pismo prošnje za zaposlitev določenega števila praktikantov, lahko študentje izbirajo, kje se bodo zaposlili. Večina ima vedno v mi-

sljih bližino doma in stroške zaradi oddaljenosti, kajti nagrade za enomesečno prakso so v večini primerov zelo nizke (10.000 dinarjev).

Docent inž. Lojze Perme je na vprašanje, če študentje dobijo taka dela, ki ustrezajo njihovi strokovni sposobnosti, kot predstavnik komisije za počitniške prakse odgovoril: »V naši stroki morajo praktikanti že zaradi značaja stroke delati intelektualno. Študent mora pisati tudi dnevnik, ki mu ga vsak teden v podjetju potrdijo. Vanj piše praktikant svoje vtise in novosti, ki jih je opazil, podjetje pa mora te zapiske pregledati. Če jih ne potrdi, praktikantu fakulteta prakse ne prizna.«

Proti podjetjem, ki študentom ne omogočajo primerne prakse in jih ovirajo pri nemotenem študiju, je mogoče samo en ukrep: Fakulteta za elektrotehniko oz. komisija, ki se ukvarja s temi vprašanji, prihodnje leto ne pošlje več svojih študentov v tako podjetje.

Že prvi dan bi radi odkrili smodnik...

Nezadovoljstvo nekaterih študentov s praksami in ljudmi v podjetjih, ki so jih nadzorovali in jih spremljali pri delu, je dostikrat neupravičeno.

Verjetno so v naših podjetjih še dandanes tehnološki postopki in z njimi ves produkcijski proces na zelo skromni stopnji razvoja. Vendar kljub temu kritika mladega praktikanta, ki v enem dnevu predlaga rekonstrukcijo obratov in že sili v laboratorij in risalnico, kjer bo na papirju začel novo pot, navadno ni zadosti zrela in sprejemljiva.

Na poti po nekaterih ljubljanskih podjetjih so nam sekretarji ali pa vodje kadrovskih oddelkov pripovedovali, da so v svoji praksi naleteli tudi na nezadovoljne študente, ki so hoteli že s prvim dnem prakticirati na strojih milijonskih vrednosti (kdo bi plačeval škodo?), hkrati pa so s prezirom gledali na najbolj enostavno orodje, s katerim niso znali obdelati osnovnega materiala.

Taki »praktikanti« so se tudi malo zanimali za probleme proizvodnje in jih je zanimala le tista faza postopka, kateremu so se posvetili. Takole so nam rekli v nekem podjetju:

»Siliš so v konstrukcijo, namesto v produkcijo!«

Drugod pa...

Znan je primer iz lanskega leta. Zgodilo se je nekeje na Primorskem, kjer sicer uspešno deluje podjetje, ki se ukvarja z gradbeno dejavnostjo. V času počitnic je zaposlilo svoje štipendiste, ki so opravljali večinoma težakša dela, niso pa se izpopolnjevali v tisti stroki, za katero so se na ljubljanski univerzi tudi šolali.

Neko sorodno podjetje (pisanje v današnjem zapisu naj ne bo frontalen napad, temveč naj le podkrepi nekatere domneve o vprašanju počitniških praks), pa je svoje štipendiste, ki so se v počitnicah hoteli zaposliti v podjetju, ki jim bo čez nekaj let dajalo kruh, odslovili z besedami, da imajo zaposlenih kadrov zaenkrat dovolj (!?) in naj si izvolijo poiskati enomesečno prakso drugje.

Študent B.M., ki je bil zaposlen (kot določa njegova pogodba o štipendiji) v

nekem slovenskem rudarskem mestecu, je povedal, da njegovo delo na praksi v letošnjem letu še zdaleč ni bilo tako, kot je pričakoval. »Dali so mi popolnoma ne kvalificirano delo, čeprav je jasno, da sem strokovno usposobljen za popolnoma druge posle... Sicer pa sem v glavnem spoznaval le ročice pri strojih...«

Zaenkrat je za vzor samo Litostroj

Da je Litostroj naše reprezentančno podjetje, ki ga vsakomur razkažemo, verjetno že vsi vemo; da pa to gigantsko podjetje nima samo skrbi, kako in kam prodati svoje izdelke, temveč posvečajo odgovorni organi v teh zavodih veliko pozornost tudi vzgoji kadrov — marsikdo ni vedel.

Podjetje štipendira na fakultetah in visokih šolah 23 in kreditira 52 študentov. Večina teh, pa tudi nekaj drugih, ki ni

so štipendisti Litostroja, so bili letos med počitnicami v tej tovarni na praksi.

Vsakemu praktikantu so dali delovni prostor tam, kjer si je želel. Po skupinah ali pa po oddelkih so jih seznanili najprej s celotno proizvodnjo na teoretičnih sestankih, ki jih je zanje pripravilo vodstvo izobraževalnega centra. Predavatelji so seznanjali praktikante s samoupravnimi organi podjetja, s produktivnostjo dela, organizacijsko strukturo, HTV službo in podobnim. Pri praktičnem delu so lahko spoznali vse odseke in sektorje nekega oddelka, pri tem pa je vsakogar spremljal inštruktor. O praktikantu je inštruktor (mojster, inženir, vodja obrata) vodil točkovačno polo, s katero je študent dobil tudi oceno in ki je hkrati služila tudi za osnovo pri nagrajevanju. Pri podeljevanju nagrad za enomesečno prakso v tovarni so upoštevali vse razloge, zaradi katerih bi bili praktikanti lahko prikrajšani. Upoštevali so oddaljenost od doma, stroške vožnje, stanovanja in še druge socialne momente. Praktikanti pa so dobivali še posebne nagrade za prizadevnost in za dosežen uspeh.

Kratek razgovor

z Amalijo Rajer, absolventko VEKS iz Maribora, je te trditve le še potrdil.

— V Litostroju sem šele nekaj dni. Delam v materialnem biroju. V teh dneh sem v obrisih spoznala delo vseh oddelkov, ostala pa bom spoznala v prevzemnem oddelku. Tam bom opravljala svoje osnovno delo, o katerem bom izdelala tudi diplomsko nalogo.

— Pomagajo mi s tem, da mi dajejo podatke, na razpolago pa imam tudi vse dosegljivo dokumentacijo in literaturo.

— Največji vtis je napravila name organiziranost podjetja. Ko sem bila še na srednji ekonomski šoli v Ljubljani in ko sem bila v počitnicah pri mnogih podjetjih na praksi, sem opravljala samo eno delo. Tu pa sem seznanjena z najrazličnejšimi postopki.

— Rekla sem jim, da bi po diplomi ostala najraje tu.

— Ne, niti ne pričakujem nagrade...

Potrkali smo na vrata

O praksah študentov in o tem, kako so delali in kakšne vtise imajo o njih kolektivi, smo se pogovarjali tudi v nekaterih drugih podjetjih.

G. P. MEGRAD, Ljubljana, Celovška 134: Z letošnjim letom bodo za štipendiste uvedli obvezno prakso. Tudi letos se je v poletnih mesecih prigrisalo nekaj študentov, ki so prosili za prakso. Vse smo razporedili v operativno: nižji letniki so bili na deloviščih, višji pa po operativnih ekonomskih enotah. Na eni od prihodnjih sej bomo tudi razpravljali o uspehih

počitniških praks študentov. Praktikanti so pri svojem delu vodili dnevnik in delovno knjižo, kar smo tudi kontrolirali in ocenjevali ter upoštevali pri končnih nagradah.

Zelo skope podatke pa smo mogli zbrati še pri nekaterih ljubljanskih (večjih) podjetjih.

S SKUPNOSTI ZTP PODJETIJ so nam sporočili, da so s praktikanti imeli tudi več sestankov in jih seznanjali z delavskim samoupravljanjem.

Vodja kadrovskega sektorja TOBACNE TOVARNE je povedal, da so pri razmestitvi na delovna mesta upoštevali želje posameznikov, da so jih med enomesečno zaposlitvijo seznanjali z nekaterimi inštitucijami v tovarni, ob zaključku pa so se s praktikanti tudi razgovarjali in ocenili njihovo enomesečno delo. Praktikanti so dobili po 18.000 dinarjev nagrade. Na vprašanje, če so bili praktikanti dovolj zaposleni, smo dobili odgo-

vor, da ni nikoli (tudi zanje) zmanjkalo dela.

Anketa, ki govori...

In za konec še nekaj odgovorov praktikantov na vprašanje o njihovih letošnjih vtisih:

— Praksa mi je zelo hitro potekala. Naučila sem se veliko, a bi se lahko še več, če ne bi imela tako enoličnega dela.

— Bila sem zelo zadovoljna. Naučila sem se veliko novega. Če bo mogoče, se drugo leto vrnem.

— Letošnja praksa je bila kar koristna za moj študij, posebno še, ker sem opravljal delo s svojega področja.

— Praksa je bila zelo poučna. Olajšala mi je študij, ker bom imel odslej boljše predstave o svojem bodočem študiju metalurgije.

— Po dveh letih teoretičnem obravnavanju ekonomskih vprašanj na fakulteti sem imel priliko seznaniti se z njimi tudi v praksi.

— Ugajalo mi je, ker so mi dali delovno mesto, ki sem si ga želela.

Poleg teh ocen pa lahko postrežemo tudi z nekaterimi manj laskavimi: — Praksa se mi je zdela pomanjkljiva, ker smo samo gledali, ne pa tudi delali.

— V enoti te imajo za popolnega laika in mislijo, da študentje nimajo niti osnovnih pojmov o strojih in delovnih postopkih.

— Predpostavljani niso imeli dovolj časa, da bi mi razložili vse, kar sem želela.

— Sam sem si moral poiskati delo, da mi je čas hitreje minil.

— Zdelo se mi je, da sem v oddelku odveč in da se me predpostavljani izogiba, da ga ne bi kaj vprašal.

Na vprašanja o študentskih počitniških praksah torej še nismo v celoti odgovorili. Toda vseeno lahko že na podlagi dosedanjih spoznanj in »prakse« ugotovimo:

— da je strokovna pomoč študentom v času šolskih počitnic še zelo zanemarljiva in premalo upoštevana,

— da bi se pri reševanju teh vprašanj morala fakulteta tesno povezati z delovnimi organizacijami,

— da niti fakultete niti podjetja ne bi smela prepuščati študente praktikante samim sebi,

— da je treba ostro obsojati vsa podjetja, ki si niso na jasnem o smislu strokovnih praks in izkoriščajo študentsko delovno silo v namene, ki nimajo nobene zveze z njihovim študijem,

— da bo čimprej treba izoblikovati nekatere osnovne principe, kriterije in načine za opravljanje študentskih strokovnih praks.

TADEJ MUNIH

Razgovor ob dveh

Pred poslopjem mariborskega Večera lahko že od začetka septembra sem vidimo večje število študentov in dijakov, ki imajo v mislih samo eno: »Kje bi dobil stanovanje?« Nagovorili smo IRENO VENE. Povedala nam je, da je doma iz Ptuja, vpisala pa se je na Pedagoško akademijo.

»Že pred začetkom študija imam veliko težav. Končala sem učiteljše in komaj mi je uspelo, da me bo občina še nadalje štipendirala. Nato pa je prišlo na vrsto stanovanje. Najprej sem celo premišljevala, da bi se vozila iz Ptuja, takšna je stiska za stanovanj. Hodila sem poizvedovat na več naslovov, toda bila sem ali prepozna ali pa je bila cena pretirano visoka. Videti je, da se tudi gospodinje razumejo na odnos med povpraševanjem in cenami,« nam je potožila simpatična Ptujčanka.

»In kaj boš sedaj?«

»Danes sem našla štiri nove naslove. Takoj bom odšla poizvedovat. Upam, da bom končno še jaz koga prehitela.«

»Kaj pa hrana?«

»Zadovoljna sem s samopostrežno restavracijo. Tukaj si lahko izbri hrane prilagodim trenutnim razmeram v denarnici. Moti me le nekoliko predolga vrsta.«

»Kako se misliš udeleževati v prostem času?«

»Že v Ptuj sem se veselila, kaj vse bom lahko počela v tako velikem mestu kot je Maribor. Sedaj pa sem izvedela, da je tukaj skoraj tako velik dolgčas kot v Ptuj. Doslej sem sodelovala v folklorni sekciji domačega kulturno-umetniškega društva, kar bom sedaj morala opustiti. Slišala sem namreč, da mariborski študentje ne premorete svojega kulturno-umetniškega društva. Nekako pa se bom že znašla.«

bm

Ni več razloga za dvome

Ena izmed najaktualnejših pogovornih tem med študenti je bila vse od začetka delovanja mariborskih visokošolskih zavodov: ali bo mogoče intenzivnej študij na posameznih šolah dovršiti v dveh oziroma na Višji stomatološki šoli v treh letih? Kljub dejstvu, da je ustanovitev mariborskih visjih šol narekovala potreba po kadru z visokošolsko izobrazbo, smo njihovo uspešno delovanje pogojevali z možnostjo, da se po času, ki je predviden za študij na tovrstni šoli, omogoči vsaj najboljšim študentom, da nadaljujejo s študijem na drugi stopnji.

Letos so dokončno pregnani dvomi, ki so marsikoga zadrževali, da se ni vpisal na katero izmed visjih šol v Mariboru, saj je tudi Višja stomatološka šola dobila svoje prve diplomante, ki so študij dovršili v treh letih, vse ostale šole pa so podobne uspehe zabeležile že lani.

ju

OKOLI ZAČETKA LETA

Problem vsklajevanja dela študentske organizacije s študijem še ni prenehal. Pojavlja se vedno znova, ker malokdaj vemo, kako naj se zraščena aktivnost z drugo. V Mariboru so problemi toliko večji, ker je tradicija študentskega življenja kratka. Vendar je sedaj že čas, da tudi ta uspavalna opravičila opustimo in po štirih letih začetiškega dela najdemo pravo vsebino nalog. Kajti afirmacija študentov v Mariboru je zadostna in potrebno bo le skrbeti, da bo nadalje pozitivna.

Organizacija Zveze študentov si na moč prizadeva, da bi se njeno prizadevanje v smeri izoblikovanja takolimenovanega profila mladega intelektualca čim bolj uveljavilo predvsem na izvenšolskem udeleževanju. O tem, da naše gospodarstvo potrebuje vsestranskega človeka in ne le ozko usmerjenega strokovnjaka, govorijo danes povsod. Le malo je takšnih, ki bi znali neposredno pokazati pot do njega. Za vse to so namreč potrebne določene izkušnje in napori.

Zveza študentov ima seveda osnovno nalogo pomagati pri izgradnji takšnega človeka. Njen uspeh je predvsem odvisen od tistih, ki v organizaciji aktivno sodelujejo in od nekaterih objektivnih pogojev.

Letošnje študijsko leto v Mariboru se začne z večjim številom vpisanih študentov kot prejšnja leta. To pomeni, da bo potrebno še bolj in z večjim uspehom reševati naloge preteklih let kakor tudi novih. Nujno bo že od vsega začetka razgibati študente in v njih vzbuditi potrebo po vsestranskem izpopolnjevanju. Tako je delo, ki ga odbor ZŠ vrši, mnogovrstno. Za delovne načrte skrbe posamezne komisije, vendar moramo, žal, reči, da ne gre vse tako, kot bi pričakovali. Študijska komisija je na primer storila zelo malo (smešno je smatrati dva sestanka v celotnem letu za delo), čeprav bi morala po programu in stanju osipa na šolah storiti največ. Precej časa je prevladovalo mnenje, da idejno vzgojno delo ne more pritegniti študentov in roditi sadov. Toda letos so vsaj deloma našli pot iz zagate: manj brezplodnih teoretičnih in več resničnega dela (predavanja v okviru Markistične tribune so bila aktualna, dobra in zelo obiskana). Tu bo pa predvsem potrebno enakovredno sodelovanje Zveze ko-

Opoldne pred restavracijo »CENTER«

munistov in Zveze študentov. Včasih namreč kaže, da eni na druge pozabljajo.

Seveda je težko. Študentje še vedno nimamo lastnih prostorov za nekatere aktivnosti. Kulturno zabavnih prireditev ni v veliki meri prav zaradi tega. To je že sicer stara trditev, vendar še vedno aktualna. Čakamo le, kdaj bomo problem uspeli toliko osvetliti, da bo tudi vsem ljudem v Mariboru postal problem. Nedvomno pa drži, da odbor najde za vodstvo premalo ljudi, ki bi bili pripravljeni in sposobni dati iz sebe to, kar je organizaciji potrebno: iznajdljivost in prizadevanje.

Glavni problem je vodstveni kader v Zvezi študentov. Predsedstvo se menja vsako leto, predsednik odbora tudi po dvakrat. Tu je vsak komentar odveč.

Pač pa je dokazala športna komisija,

da tudi ob menjavi vodstva gre, če vemo, kaj hočemo. To potrjuje dejstvo, da na drugih mestih niso najbolj sposobni ali iznajdljivi študentje. Bolje se je znašla tudi socialno ekonomska komisija, ki je svoje obsežno delo opravila vzorno. Mednarodna komisija je tudi letos poskrbela za izmenjavo študentov. Menjava študentov s Katowicami je sicer dobila bolj turistični značaj in bo potrebno v bodoče o tem še razmišljati, vendar je prispevala k mednarodnemu sodelovanju študentov.

V začetku novega študijskega leta bo treba marsikaj analizirati, včasih tudi spremeniti kakšne koncepcije dela, predvsem pa že v začetku leta pokazati voljo do izrazitejšega študentskega življenja v Mariboru, kot je bilo doslej.

M. Prašnicki

Materialna oskrba še vedno problem

jo po večini tisti, ki so končali srednjo šolo in se sedaj s težavo prebijajo.

V obeh slovenskih visokošolskih centrih je življenje zelo drago. Ljubljancem imajo vsaj študentsko naselje ter menzo. Mariborčani pa smo brez tega in kljub poskusom, da bi samopostrežna restavracija, kjer se je edino možno hraniti, realizirala naše želje po prilagoditvi jedilnika ali cen, nismo pri tem uspeli. Ekonomske cene izključujejo sleherni »sentimentalnost« do študentov.

Trenutno rešujemo težko materialno stanje mariborskih študentov na dva načina: z občasnimi zaposlitvami preko študentske zadruge in s subvencijami, za katere obstoji sklad pri Združenju. V prvem primeru se vse češče dogaja, da študentje nekaj časa delajo, zato da bi potem naslednje dni lahko nemoteno študirali — in to ponavljajo od izpita do izpita. Takšen način študija ne samo, da ne more dati dobrih rezultatov, temveč je tudi zelo naporen. Ugodnejše so vse kakor subvencije, ki so se v preteklem

letu gibale v mejah od dva do šest tisoč dinarjev. Letos še ni jasno, če se bo sistem subvencioniranja obdržal, ker sredstev še ni. Pač pa sedaj razpravljajo o kreditih kot dopolnilu štipendijam. Vsi pomisleki proti njim bodo najbrž odpadli, ko bo ekonomska računica postala še bolj zahtevna. Kako pereč je problem stanovanj v Mariboru in s tem začetek gradnje študentskega doma, kažejo podatki, da petina študentov stanuje v okolici Maribora, ker v mestu niso mogli najti stanovanja in da se posamezni študentje iz istih razlogov vozijo iz oddaljenih krajev, celo iz Celja. Kaže, da ta problem ni značilen samo za Maribor, kajti prihodnji plenem CO ZŠJ se bo v celoti lotil obravnave materialnega stanja jugoslovanskih študentov. Dejstvo pa je, da niti Zveza študentov kot organizacija niti posamezna visokošolska združenja niti posamezniki ne morejo razpravljati dovolj učinkovito, če bodo družbene in delovne organizacije šle mimo razprav.

M. Prašnicki

FORUM

Sodelovanje študentov v samoupravnem mehanizmu na šolah oziroma visokošolskih zavodih vsebuje predvsem dve relaciji, ki predstavljata, čeprav na videz, bolj tehnični element, le vsebinsko stopnjo upravljanja. Prva — dogovor vseh študentov o predlogu, ki ga naj predstavniki uveljavijo v svetih in druga — prenos sprejetih sklepov in prav tako njihova uveljavitev med študenti. Medtem ko je druga relacija nekoliko lažje izvedljiva (preko tiska ipd.), se prva (dogovor vseh študentov) zelo poredkoma aktivizira.

Pravica študentov, da bi lahko sodelovali preko svojih predstavnikov, je

bila precej formalna in omejena na ožji krog. Ne gre samo za enkratne in konkretne dogovore o določenih predlogih, temveč je potrebno tudi stalno in sistematično obravnavanje študija po oddelkih in svetih letnikov. Študentje niso zainteresirani samo za določila v statutu, za njihove pravice in dolžnosti, ampak jih zanima tudi, koliko sredstev je namenjenih za knjižnico, za učila, za študentsko organizacijo in drugo.

Ob tako kratki študijski dobi — dveh let — kot je na mariborskih visokošolskih zavodih, bo morala Zveza študentov kar najhitreje in najbolj intenzivno uveljaviti študentsko upravljalca.

Ljubljanska univerza je letos dala štiri in eno brigado. Dve sta gradili študentovski rekreacijski center v Ankaranu, dve

ŠTIRI BRIGADE IN ENA

sta bili na deloviščih avto ceste Bratstva in enotnosti, ena, pravniška, pa naj bi bila lokalna delovna akcija.

Tradicionalna oblika dela

Letos poteka 20 let, odkar so se začele mladinske delovne akcije, ki so v nenehnem preoblikovanju in razvijanju dosegle že tako stopnjo, da so postale močni samoupravni kolektivi, šola za bodoče samoupravitelje.

Studentske delovne akcije pa so tudi že ustaljena oblika ideološkega dela. Med delovno akcijo se prepleta poglobljeno spremljanje političnih, družbenih in socialnih dogodkov, z delom v samoupravnih organih in fizičnim delom.

Brigada daje tudi možnost za uveljavljanje na športnem, kulturnem in poljudno tehničnem področju.

Na lokalnih delovnih akcijah sta najvišja organa — brigadna konferenca in brigadni svet — že popolnoma prevzela naloge vodenja in odločanja kolektiva. Brigadirji — študentje so iz teh kolektivov preselili po diplomah na fakulteti na svoja delovna mesta dragocene izkušnje.

Katastrofa ločila brigadirje

Skopski potres je dela na Avtocesti prekinil v trenutku, ko so brigade, ki so že bile na trasi po mesec dni, že štele dneve, ki so jih ločili od odhoda domov, dru-

ge pa so se v zbirnih središčih šele formirale.

Kot je znano, se je v akcijo reševanja skopskih ponesrečencev takoj prijavilo tudi 22 študentov iz Slovenije. V tej veliki, vsesplošni, humani akciji so se pridružili še za mesec dni.

Štirje ponosi

Najbolj pisana brigada, ki je letos spet zasidrala krampe in lopate v ankaransko ilovico, je bila brigada, sestavljena iz študentov najrazličnejših fakultet. To je bila študentovska brigada »BORIS KIDRIČ«. Homogen brigadni kolektiv je dosegel tudi visoka priznanja. Brigada »Boris Kidrič« je bila za svoje delo in organizirano društveno dejavnost dvakrat udarna in dvakrat pohvaljena. Prvič je bil v tem kolektivu preizkušen tudi pravilnik za delovne akcije, ki ga je sestavila posebna komisija pri Univerzitetnem odboru.

V naselju »Proleter«

Študentje ljubljanske univerze in študentje mariborskih visokošolskih zavodov so sestavljali brigado »FRANC ROZMAN — STANE«, ki je delala na avto cesti v Ma-

lemi Požarevcu. To je bila brigada, na katero so lahko ponosni vsi slovenski brigadirji. Brigada »Franc Rozman — Stane« je tudi brez pomislekov cvet letošnjih študentskih brigad. Na avto cesti je dosegla visoke delovne norme (256%) in prejela vsa možna priznanja. Brigada je imela zelo razgibano kulturno in družabno življe-

nje, ki je bilo še posebno živo pri koncu zaključnih del.

Brigada ni imela nikakršnih posebnih problemov, brigadirji pa so potem, ko so se vrnili, povedali, da je bilo naselje Proleter prenatrpano in da so imeli nekatere težave s spremembo hrane. V vročih dneh so tudi pogrešali pitno vodo.

»POHORSKI HEROJI«: Brigada študentov strojništva, ki leto za letom pobira najvišja priznanja, je bila nastanjena v mladinskem naselju »Budučnost« v Rolanah. Kolektiv strojnikov — kolegov je prišel v brigado že kot homogena celota in se mu ni bilo potrebno šele privaditi na svoje tovariše in sodelavce, kot je običaj pri skoro vseh drugih brigadah.

Brigadirji — strojniki so bili prijetno presenečeni, ko se jim je sredi delovne akcije pridružil še osem mladincev iz Trsta, Slovencev, ki so se z lahkoto vključili v kolektiv.

Ničesar ni moglo kvariti dobrega razpoloženja v tej brigadi. Tudi to ne, da je bila organizacija dela zelo pomanjkljiva, kar je slabo vplivalo na delovni elan brigadirjev. »Pohorski heroji« — študentje strojništva so imeli tudi to smolo, da so opravljali zemeljska dela pri najslabšem podjetju na trasi.

»Tone Tomšič« v Ankaranu

V najlepšem poletju in v najtoplejšem mesecu — v avgustu — se je zbrala pod šotori brigada »TONE TOMŠIČ«. Stela je šestdeset brigadirjev in brigadirjk, tem pa so se med delom pridružila še dva francoska študenta in študent iz Nizozemske. Brigada je bila enkrat udarna in pohvaljena. V prvem obdobju je ustvarila 144 odstotkov delovne norme. Nekolikokrat so se nad deloviščem nabrali tudi temni oblaki, iz katerih je dež prekinjal delovno akcijo.

In ena...

Peta letošnja brigada je bila brigada študentov prava. Zaradi nekaterih nepravilnosti in govoric o tej brigadi danes še ne bomo podali njene ocene, prepričani pa smo, da bomo lahko še izčrpano poročali.

● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ●

ŽELJE IZ SREDNJEŠOLSKIH KLOPI

Hodniki II. gimnazije v Ljubljani so bili še prazni, ko sem čakal, da mi zvonec odpre vrata razredov. Skozi stene so se tihotapile posamezne besede; tam na koncu hodnika so se dajali s kemijo, iz bližnjih vrat je pronicel nosilajoč glas profesorice francoščine — po vseh hodnikih je lebdelo poltiho brenčanje pouka.

Na steni se je sprožil zvonec. Cutil sem, kako se je napeto vzdusje za stenami sprostito. Profesorjeva beseda je utonila v morju glasov. Vrata so se odprla: naprej profesor, resen, malce utrujen, z razrednico trdo pod pazduho, za njim množica dijakov.

Vstopil sem v razred. Obiskal sem letošnje četrtošolce.

»Moja stara želja je — medicina«, mi je bil takoj pripravljen odgovorjati Tadej Bratek, predsednik razredne skupnosti IV. e razreda. Resen fant. »Z bolnico sem se od znotraj seznanil že na lastni koži. Bolehal sem na očeh. Pogosti obiski pri zdravniku specialistu so me navdušili za ta poklic, tako da od te želje ne odstopim več. Tudi s sistemom študija na fakulteti sem se že dokaj seznanil, čeprav še zmeraj premalo. Na gimnaziji je še vse premalo storjenega v tej smeri.«

»Kako se pa sam pripravljáš na bodoči študij?»

»Maturitetno nalogo sem izbral iz kemije. Naslov je: Pivo. Štipendija se mi tudi obeta. Zvozi mi moram le še maturo in — sprejemni izpit.«

»In če se ti pri tem zadnjem kaj zatakne?»

»Tedad: kemija!« mi je premišljeno odgovoril.

»Prepušeni smo bolj sami sebi. Ko si izbiramo svoj bodoči študij, ima šola pr. tem le malo besed, je zaupno pripovedovala Meta.

»Tudi jaz sem se že odločila. Poskušala bom na medicini. Bakteriologija je moj konjiček. Tudi maturitetno nalogo bom posvetila mikrobiologiji. Kaj in kako je na univerzi pa vem le malo. Kar zvem, zvem večino od brata, ki študira.« Na koncu je še pristavila, da se najbolj boji sprejemnega izpita in drugačnega tempa učenja na univerzi.

»Premale, odločno premalo. Za naš bodoči študij se posamezni profesorji kaj klavirno brigajo. To se vidi že po

tem, da nam pri nekaterih predmetih niti ne svetujejo teme za maturitetno nalogo.«

Majda se za svoj bodoči poklic še ni dokončno odločila. Koleba med arhitekturo in turizmom. Nagiba pa se bolj k zadnjemu, ker sta ji bila zemljepis in zgodovina zmeraj najbolj pri srcu. Kako priti do štipendije, je zanj še zmeraj »terra incognita«.

»Pa bo že kakor!« je bila optimistična. »Najprej se moram pretočiti skozi maturitetne skrbni, šele potem bom razmišljala naprej.«

»Sem se že opredelil.« Danijel se bo jeseni, »če bog da in sreča junaka«, vpisal na strojno fakulteto. Z značajem tega študija se je že dokaj seznanil. Včasih da steče beseda okoli študija na univerzi tudi na njihovih mladinskih urah. Nekajkrat so jim predavali tudi profesorji s fakultet. Največ pa so botrovali pri tej nje-govi odločitvi veselje do strojništva in

prepričevalne besede bratov — nekdanjih študentov.

»Rada bi šla na — predavanje! Samo enkrat, dvakrat, da neposredno vidim, kako bo jeseni,« si je želela Jožica.

Letos proti koncu šolskega leta jih bodo obiskali njihovi lanski četrtošolci in jim posredovali svoje vtise in nasvete v zvezi s študijem na fakulteti.

»Študirala bom jezike, romanistiko, čeprav se je večina naših deklet zaobljubila medicini. Četudi je še leto pred njo, jo že sedaj rahlo skrbi, kako bo. Vse je še tako tuje, neznano.

»In štipendija?»

»Oh, ne vem še...«

Zvonec je spet potišal živahne srednješolske klopi. Vzdusje v razredih se je spet napelo. Četrtošolci so se ponovno potopili v svoje srednješolske skrbni, ki pa jih bodo morali kmalu zamenjati s študentskimi.

M. TAVCAR

Nekaj misli pred mladinskimi konferencami

V naslednjih dveh mesecih bodo na šolah druge stopnje mladinske konference, na katerih bodo aktivni ZMS pregledali dosežane delo. V razpravah bi bilo potrebno posvetiti posebno pozornost sodelovanju med srednjimi šolami, ki je bilo do sedaj zelo slabo razvito. Nekateri primeri sodelovanja med mladinskimi aktivni na srednjih šolah so le častne izjeme. Do sedaj se je to sodelovanje razvijalo največ na športnem področju, le redko kje pa so mladinski aktivni sodelovali tudi na kulturnem področju. Na skupnih razgovorih in posvetovanjih bi lahko izmenjali izkušnje, ki jih imajo v delu mladinske organizacije in šolske skupnosti itd. Pohvalne so težnje nekaterih mladinskih aktivov, da bi sodelovali z mladinci na slovenski gimnaziji v Celovcu. O tem so v lanskem šolskem letu razpravljali na I. gimnaziji v Mariboru in letos na gimnaziji v Celju, vendar je realizacija zaradi velikih stroškov zelo težka.

Aktivni posamezniki vrst strokovnih šol bi lahko marsikaj pridobili pri takšnem sodelovanju. Nobena skrivnost ni, da je mnogo odvisno od tega, katero gimnazijo obiskuješ, še večja pa je razlika med istovrstnimi srednjimi šolami v različnih

krajih. Mladinski aktivni bi lahko bili glavni pobudniki odpravljanja nekaterih tako očitnih razlik.

V letošnjem šolskem letu bodo na šolah tudi sprejemali statute šol. Mladinski organizaciji ne sme biti vseeno, kakšen bo ta statut. Mladinska organizacija naj z razpravami o statutu v posameznih razredih pomaga upravi šole, da bi bil statut resničen odraz stanja in odnosov na šoli.

Razen tega bo na konferencah potrebno spregovoriti o vedno slabših učnih uspehih, poiskati vzroke in jih seveda odpravljati. Tudi delu organizacije same moramo posvetiti veliko pozornosti. Idejno politično delo je še vedno zelo šibko. Potrebno bo pregledali možnosti ustanovitve novih krožkov, klubov OZN, marksističnih krožkov, tribun mladih, šol za življenje itd.

Mladinci naj ne pozabijo tudi na druge dolžnosti in naloge. Še vedno je aktualna in zelo potrebna pomoč porušeni Skopju. Mogoče lahko tudi vaš aktiv pomaga skopskim srednješolcem s šolskimi potrebščinami, učili in drugim.

S. P.

OBŠIREN PROGRAM DELA NA CELJSKI GIMNAZIJ

Mladinski aktiv na celjski gimnaziji je že v začetku leta krepko začel z delom. Mladinski komite je sestavil obširen program, ki obsega smernice za delo same organizacije in delo sekcij. Mladina se zaveda svoje naloge in pomaga vodstvu šole pri raznih akcijah.

Izvenšolsko delo je v nekaterih razredih zelo oteženo, saj imajo nekateri razredi pouk dopoldne in popoldne. Položaj se bo izboljšal, ko bo dobila šola novo telovadnico in delavnice za tehniški pouk. Celjska gimnazija je bila med tistimi, ki so bile pogojno verificirane. Zato sedaj uvažajo nekatere reforme in preurejajo predmetnik, tako da bodo pogoj za verifikacijo doseženi verjetno do začetka novembra. Prav tako je v pripravi statut šole, pri katerega izdelavi bodo sodelovali tudi dijaki. V statutu bodo zajete pravice in dolžnosti ZMS in posameznikov.

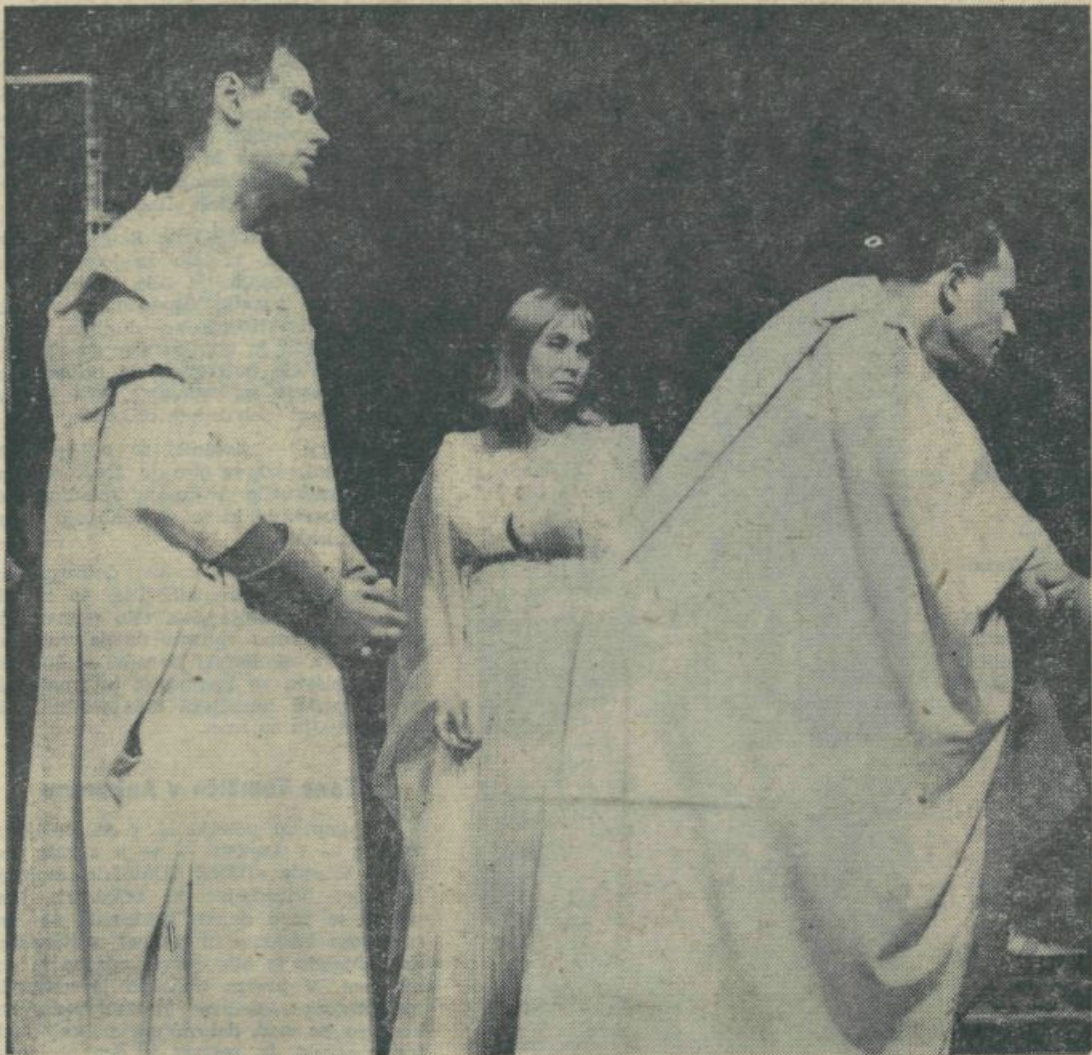
Izvenšolsko delo se bo odvijalo v šestih sekcijah: ideološko-politični, organizacijsko-kadrovski, kulturno-zabavni, sekciji za mladinske delovne brigade, športni in sekciji za svobodne aktivnosti. Celjski gimnazijci so znani kot dobri športniki, zato ni čudno, če je za delo v šolskem športnem društvu največ zanimanja. V letošnjem šolskem letu bodo izvedli tekmovanje v več panogah, tekmovali bodo v fair playu in prirejali tekmovanja z ostalimi aktivni. Predlagali so tudi da bi se pomerili na športnem področju s slovensko gimnazijo v Celovcu.

Ideološka komisija bo spremljala delo mladinskih ur, ki je v lanskem šolskem letu v redu steklo. Za letošnje pripravili okvirni program z nekaterimi obveznimi temami. Pri izvedbi mladinskih ur bo pomagal novoustanovljeni klub mladih predavateljev. Prav tako bo letos pričela z delom šola za življenje, ki jo bo obiskovalo preko 30 dijakov. Komisija za mladinske delovne akcije bo za razliko od prejšnjih let letos pričela takoj z delom. Pripravili se bodo na lokalne delovne akcije, v drugem polletju pa bodo začeli s pripravami za zvezno delovno akcijo. Kulturno-zabavna sekcija bo pripravljala proslave, literarne večere, aktualne razgovore o filmu, dramatikah in drugih panogah umetnosti. Prirejali bodo tudi mladinske plesne programe.

Mladinski aktiv se bo vključil v občinsko tekmovanje med aktivni, ki bo zaključeno konec leta.

Kakor vidimo si je mladinski aktiv zadal širok program dela, za katerega so tudi sklenili, da bodo vložili vse sile za njegovo izpolnitev.

S. P.

Andrej Kurent, Danilo Benedičič in Stefka Dročeva v vlogah Kaligule, Scipia in Kesonije

PREMIERA V DRAMI

A. Camus: Kaligula

Camusov dramatski opus tako kot njegova proza dela lahko prav razumno in pravično vrednotimo samo v zvezi z njegovo filozofijo. To velja tudi za prvo Camusovo odsko Kaligulo, s katerim je ljubljanska Drama odprla svojo letošnjo gledališko sezono. Kaligula je izrazito miselna drama. V njej se spopadata dva moralna principa, smisel in nesmisel, ki sta oba izpeljana zelo logično in oba plod razmerja med subjektom in objektom resničnosti. Razlika med njima je le v tem, da sta duhovni izhodišči tega razmerja obratni: prvi izhodišče, katerega zagovorniki so Kaligulovi prijatelji in najožji sodelavci — rimski patriciji, je v tradicionalnem pogledu normalno; njegovi pristaši sprejemajo svet in človeka v njem takšnega kot je, ujetega v življenje z vsemi njegovimi omejitvami. In so srečni. Kaligula, ki so ga prvotno označevale iste moralne lastnosti kot njegove prijatelje, se po smrti ljubljenega bitja, ki je v tem primeru njegova sestra Drusilija, ves spreminil in postane demonični nosilec zla. Na zmag precej logična posledica. V čem pa je njen filozofski smisel? Camus razmišlja o tem motivu: želim si, da bi bila ljubezen trajna, a se zavedam, da ni nič večnega. Odtod naše neuklonljivo hrepenenje po tem, da bi bilo vse večno.

Po silovitih notranjih pretresih, ki se izvršijo za kulisami, pride Kaligula do spoznanja, da svet zaradi takšne ureditve stvari ni srečen in ker ni srečen, je neznošen, nesmiseln. Kaligula pa si želi sreče, nesmrtnosti, ljubezni. Ker ve, da je ta njegova želja neuresničljiva, izloči iz svoje zavesti tudi vse uresničljive želje, katerih vrednost je sprito neuresničljivih želja, ki so za srečo človeške eksistence poglavitnega pomena, relativna. Kaligula si želi absolutnosti, absolutne ljubezni in sreče. Zato se mu ustaljeni red stvari v svetu in z njim človeško življenje zazdi nesmiseln in počenja stvari, ki se zde nore, a so z njegovega stališča logične, razumne in opravičljive. To je sicer Kaligulova privlačna zadeva, toda ker ima v rokah oblast, povzroči to njegovo spoznanje za okolico strahotne posledice — uničuje, pobija, sramoti. V zločinih, ki jih počenja, vidi možnost svoje svobode. (Svoboda je zmerom možna samo na račun drugega). In to se

skuje zarota proti njemu, je ne prepreči, kot bi jo lahko, temveč čaka. Zanj je življenje v nesmiselnem svetu nesmiselno, zato je njegova smrt pod udarci zarotniških nožev njegovih poprejšnjih prijateljev hotena, je v bistvu samomor.

Kaligulov upor zopet svetovni red je prav tako absurd in tragičen kot vse stvari na svetu. In prav zato, ker je ta upor vnaprej obsojen na propad, saj nastopa zoper nespremenljive večnostne zakone, ki vladajo vesolju, zoper usodo samo, Kaligula kot njegov nosilec propade. Zato je ta njegov upor metafizični upor in svoboda, ki jo išče, fikcija. Tragičnost njegove postave pa je v dejstvu, da se tega veskosi zaveda; umakne se lahko samo v nič in ko to stori, se vse spet povrne v svoj stari tir. Revolta se konča tam, kjer se je začela.

Z ugotovitvijo, da je svet nesmiseln in da je v tem okolju človek edini, ki hoče imeti svoj smisel, je Camus vse dogajanje prestavil v človekov moralni svet, na področje tistih duševnih plasti v njem, ki oblikujejo vest. Kereja, ki se Kaligulovemu početju upre, je podoba intelektualca, prizadevala se je v tem nemislu ohraniti s tem, da ga prizna. Kaligulo ubije zato, ker ga ta eksistenčno ogroža in ne zaradi vere v smiselnost sveta, hkrati pa s tem, da se bori za življenje, njegovo smiselnost pravzaprav potrdi.

Kaligulo je ustvarila avtorjeva ekskluzivna filozofska ideja, ker se je tako lahko najbolj polno izrazila. Zato je to izrazito tezna drama, ki vseka kor razkriva zanimiv aspekt človekovega odnosa do sveta. Brez dvoma je njena vsebinska vrednost v nekakšnem kataritičnem občutju, ki ga vzbuja. Po tem in po strukturi spominja na antično dramo, ki obravnava podobne eksistenčne odnose.

Režiser Andrej Hieng je predstavo izoblikoval s precejšnjim posluhom za detailje, ki se dokaj nepričljeno vključujejo v tekoče dogajanje. Celotni uprizoritvi je uspel vdihniti dokajno mero dinamičnosti, kar pri dramti, ki je zgrajena na izrazito statičnih kompozicijskih principih, nikakor ni bilo lahko doseči. Akcija je tu predvsem duhovnega značaja; dinamičnost ustvarja dialog, vsi zunanji dogodki so iz odseve tega notranjega dogajanja. Morda bi tu lahko očitali Hiengu, da ni vselej dovolj pazil na duhovne odnose med ljudmi in se je bolj posvečal njihovim zunanjim refleksom.

To v precejšnji meri velja tudi za večino igrancev. Izredno naporna in nevaležna vloga Kaligule, ki jo je posredoval Andrej Kurent, brez dvoma sodi med njegove uspele odrske kreacije, saj je Kaligulo oblikoval z veliko vnemo in prizadevnostjo. Vendar pa njegovi upodobitvi manjka boljše prikazanih duševnih konfliktov v njem, ki so izraženi zelo shematično, čeprav bi morali vseskozi tragično ozarjati Kaligulov lik. Tudi podoba Kaligulove ljubice in sodelavke Kesonije v interpretaciji Stefke Dročeve ni v celoti uspeša, saj vsebina njene vloge ni jasneje opredeljena. Spoznamo jo le iz njenega erotičnega odnosa do Kaligule in temu odnosu se podreja v dobrem in złem. Njen moralni profil pa lahko le slutimo. Kerejo, pripadnika Kaligulov nasprotno večine, ki sprejema svet takšen kakršen je, in hoče biti v njem srečna, je podal Boris Kralj umirjeno in na nekaterih razumsko upodargjenih mestih ne preveč prepričljivo. Kaligulove prijateljice in žrtve je tolmačil Danilo Benedičič, ki je svojo sicer tečajno in zamotano vlogo odigral predvsem z rutino in prilagajal se mu lirizmom.

Ostale vloge rimskih patricijev in dvorjanov so bile bolj ali manj pasivne. V njih so se predstavili M. Hlastec, J. Albreht, J. Rohaček, B. Miklavc, Fr. Presetnik, D. Škedl, P. Bibič, M. Lojč, J. Zupan, L. Rozman in drugi.

Niko Grafenauer

ZGREŠENI PRIJEMI?

Ze dolgo se govori o tem, da bi bile v organizacijski strukturi Akademika potrebne nekatere spremembe. Sklep, da se namesti stalnega plačanega sekretarja društva, ki bi bil obenem tudi organizator koncertov, je bil že damo sprejet, malo kasneje pa tudi izveden. Položaja pa to še ni rešilo. Društvo samemu oziroma njegovemu predsedstvu so pogosto omejevala finančna sredstva nepremostljiva ovira. Vendar pa veseno sorda ni zmoten občutek, da predsedstvo v okviru danih pogojev ni izkoristilo vseh možnosti. Organizacijske težave vse pre pogosto vplivajo tudi na program posameznih skupin, na kvaliteto programa, skratka — na več načinov škodijo težko prisluženemu ugledu društva.

Vodstvo Akademika se položaja, v katerega je zašlo, samo zaveda, zato je pred kratkim povabilo na sestanke nekatere bivše vodilne člane društva, da bi skupaj prediskutirali nastale organizacijske probleme. Se posebej se je tu postavilo vprašanje igralske skupine, ki naj bi jo društvo poskušalo obnoviti.

Poglejmo, kako je bilo s Akademikovo igralsko skupino v preteklem letu. Jeleni se je prijavilo zadostno število interesentov, nekateri so morali celo odpasti, ker zanje ni bilo volje. Kakšni so bili preostali študentje, ni znano. Bolj pa je znana zadeva okrog režiserja. Ta je namre postavil pogoje, ki jim društvo nikakor ni moglo ugoditi. Predvsem je šlo za preirano visokonorar, ki je bil videti ob Akademikovih omejenih sredstvih še višji, druga zahteva pa je bila, da morajo biti vaje na odru. Tudi temu pogoju društvo ni moglo ugoditi. V takem položaju je režiser zmanjšal svoja prizadevanja na minimum, dokler ni celo prišlo do razpada skupine.

Krivo za neuspeh skupine že takoj v začetku bi bilo nesmiselno valiti na kogarkoli, saj je očitno, da to ni bila ne krivda režiserja in ne krivda igralcev, pač pa lahko označimo vse ovire za subjektivne. Kljub temu bi bilo vedno razmisлити o samem konceptu skupine, ki bi te subjektivne ovire moral že vnaprej upoštevati. Na to pa je začelo vodstvo Akademika misliti prepozno.

Prav nič ni bilo nameno, če bi se pri formiranju nove igralske skupine zgledovali po podobnih skupinah na ostalih naših univerzah, ki jih imajo nekatere celo po več. Najno bi se bilo tudi čimprej povezati s študenti Akademije za gledališče, radio, film in televizijo, med katerimi naj bi poskušali nekoga, ki bi prevzel vodstvo skupine, še pred tem pa bi skupaj z Akademikom pripravili skupni koncept. Tuk je bil tudi sklep omenjenega sestanka. Ujajmo, da ne bi ostal samo sklep.

Na sestanku so veliko napravljali tudi o tem, kako bi v društvo pridobili čimveč novih članov. Do sedaj je prišlo v posamezne skupine največ ljudi po poti osebnega prepričanja, vodstvo društva pa je storilo največ z različnimi propagandnimi nastopi. Osnovno vabilo v društvo naj bi predvsem bila — kvaliteta, zato bi bile ob vsaki skupini nujne še rezervne skupine. Za to se v preteklem času skrbeli je pri folklorni skupini »France Marolt«, nujno pa jih je treba osvojati tudi pri vseh ostalih

VZROKI ZA NEUSPEH AKADEMIKOVE IGRALSKÉ SKUPINE

skupinah. Pevski zbori naj bi se v ta namen tesneje povezali s srednješolskimi zbori, proučiti pa bi morali se kake druge možnosti.

Naloga Akademikovega vodstva v letošnjem letu je, da ne bo zanemarjalo nobene pozitivne ideje, niti problemov, do katerih bo prišlo. Kako bo premostilo številne ovire, to je stvar društva samega. Pri tem mu niti tisk, niti »forum« ne bodo mogli pomagati.

J. Prešeren

SMEH IZ STARIH ČASOV

Je znova oživel med sedeži ljubljanske kinotečne dvorane. Kakor nekoč, je tudi danes veder, razposajen in sproščujoč, pa vendar včasih — v trenutku gledalčeve nenadne misli — tudi piker in zabavljiv, dovolj, da začitimo ost, in ne toliko, da se ne bi od srca zasmeli. In vedno znova nas preseneča ugotovitev — ostal je živ in svež, kljub toliko in toliko preteklim letom, kljub primitivnim tehničnim sredstvom in pogojem snemanja še vedno vleče, vsemu v brk in navkljub.

Prav lahko bi zapisal v naslov tega sestavka — smeh, ki je preživel svoj čas; zakaj njegovi junaki, gizdalinski Francoz Max Linder, Harold Lloyd, vedno in povsod resni Buster Keaton, pa nenadkriljivi Charlie Chaplin, bratje Marx-Groucho, Chin in Harpo so ostali mladostni, in kar je predvsem važno, zabavni prav do današnjega dne. In vse kaže, da bodo takšni še lep čas; vsako, tudi ponovno srečanje z njimi je prijetno doživetje, novo odkritje. Prav zato.

In ko tako iz parterja sledimo njihovim vragolijam, verjetnim in neverjetnim in nazadnje že kar nemogočim dogodivščinam, se nam spet in spet utrinja vprašanje — kaj neki daje tem nenavadnim pionirjem filmske komedije moč, da tako uspešno kljubujejo času, da nas imajo še vedno v oblasti, da nas še vedno navdušujejo? In prav tako pridemo vedno spet do istega presenetljivega enostavnega zaključka: seveda, nič drugega kot ta njihova presneta lastnost, namreč da so tako nepopovljivo — nenavadni.

Prizor iz autologije nemih komičnih filmov Ko je kraljevala komedija

Nedvomno si je danes težko, če ne skoraj nemogoče zamisliti, koliko talenta in domišljije pa tudi trdega dela je bilo potrebno samo zato, da bi gledalcem izvalili smeh. Filmi, ki so jih po takratni praksi izdelovali kar na tekočem traku — vsak teden novega — so morali biti vedno znova duhoviti. Ni čudno, če si je Mack Sennett izmisljal domisljice za svoje filme — v kopalni kadi. Po drugi strani pa so morali igralci odigrati svoje prizore, tudi tiste, ki so smrtno nevarni, čisto in krvavo zares. Koliko vsebine in prav akrobatskih sposobnosti so zahtevale njihove vloge!

Strah in odločnost, ki se zrcali na obrazih teh junakov filmske komedije, sta potemtakem resnična; tega jim pač ni bilo treba igrati. Občutek gledalca pa je zaradi tega tem bolj pristen — saj ga niti za trenutek ne zmoti kakršenkoli spodrsilaj ali narejenost. Ti filmi, polni situacijske komike in najbolj presenetljivih gagov, so tudi po svoji dramaturški plati skrbno pretehtani. Valu smeha sledi premor, komične situacije se vrstijo v točno določenem vrstnem red, tako da premočrtno stopnjujejo smeh. Čeprav so mnogokrat snemali s še dokaj negibno kamero, je njihova pripoved, zahvaljujoč gibanju znotraj kadra pa tudi hitri menjavi kadrov in spretni montaži, dovolj razgibana in zgornova. Vse to in poleg tega še izredno spretnost in duhovita igra igralcev, ki so bil pravi mojstri pri odigravanju in izkoriščanju »krakerskih« lastnosti ljudi, so nedvomno elementi, ki tem filmskim stvaritvam še danes zagotavljajo uspeh.

Posebna značilnost (in vsekakor tudi zanimivost) teh del so točke, ki so jih njihovi junaki prenesli

iz cirkusov, varietejev in music — halloy na filmsko platno. Prav zares ne vemo, kaj bi bolj občudovali: akrobatsko spretnost igralcev, njihovo virtuoznost, ali pa bogato fantazijo, ki nam kar naprej pripravljala presenečenja, nastavlja pasti, zamotava in odmetava to neverjetno, pa zato nič manj logično in izgrajeno dogajanje. Ti ustvarjalci filmske komedije so zanesli vanje iz arene in z desk del njihovega vzdusja, tisti njihov posebni dih, in ko se smejemo njihovim burkam, se nenadoma včasih zresimo — začutili smo tragikomiko klovna.

In ko se danes spet spominjamo teh svojevrstnih velikanov filmske umetnosti, je naš pogled nanje ne le veder, ampak tudi spoštljiv. Delo, ki so mu posvetili vse svoje življenje in ga mnogokrat opravljal v težavnih razmerah, zato pa z nedosegljivim pogumom in ljubeznijo, je ogromno. Prav noben filmski zgodovinar ne more danes mimo obdobja, ki so ga tako po svoje zaznamovali.

Kinoteka nadaljuje svoj spored filmske komedije z nekaterimi novejšimi stvaritvami. Dve od njih smo si do sedaj že ogledali: ameriško komedijo Gospodično mamico in žal nekoliko razvečeno sovjetsko Pomlad, veselo in z operetnimi vločki dopolnjeno pripoved o znanstvenikih, njihovem življenju v resnici in na platnu in zato tudi o filmarjih samih. Obetajo ga se nam: Molk je zlato Renéja Claira, češki Svet pripada nam, Tudi jev Praznik in še marsikaj. Za ljubitelje filmske umetnosti, pa tudi za vse, ki bi radi malo razvedrila v teh jesenskih dneh, je to priložnost, ki je ne kaže zamuditi.

Ingo Paš

ISAAC BASHEVIS SINGER

DAN VESELJA

Pisatelj je bil rojen leta 1904 na Poljskem. Ded in oče sta bila rabino. Tudi on je nekaj časa obiskoval rabinsko semenišče v Varšavi. 1935 je odšel v ZDA in od takrat naprej živi in ustvarja v New Yorku. Nekatera njegova poznana dela so: The Family Moskat (Družina Moskat), Satan in Goray (Vrag v Gorayu), The Slave (Suženj) in druge zgodbe, črtice in short stories. Singer je eden najvidnejših sodobnih ameriških prozaistov. Vsa svoja dela pa piše v hebrejščini. Naša zgodbica je iz zbirke črtic o njegovi mladosti.

Ko so bili časi še dobri, sem vsak dan dobil od mame ali očeta po dva groša. Meni je ta drobšč — kopejka — prestavljal vse radosti tega sveta. Preko ceste je bila slaščičarna Esther in tam si lahko kupil čokolado, žele sladkorčke, sladoled, karamelo in vse vrste peciva. Ko pa sem razmeroma zgodaj prišel navdušeno čakati in risati z navadnimi in barvnimi svinčniki, ko si stali precej denarja, se je izkazalo, da kopejka še zdaleč ni tako veličanski denar, kot sta mi zatrjevala oče in mati. Včasih sem bil pristljen sponoditi si denar od sosedca, mladega oderuha, ki je zahteval obresti — za vsake štiri sposobne groše sem mu moral dodati ob vrtniti se po en groš na teden. Zdalj si predstavljam moje nepopisno veselje, ko sem nekoč zastulil cel rubelj!

Ne spominjam se več natančno, kako je prišlo do tega. Mislim, da je bilo nekako takole: nekdo je pri čevljarju naročil par čevljev iz koezja usnja, toda ob izročitvi se je izkazalo, da so mu bili, ne vem ali prelesni ali preveč široki. Mož, ki jih je naročil, jih enostavno ni hotel sprejeti in čevljar se je menda z njim tožaril. Mož oče pa, ki se je ukvarjal po malem tudi s trgovino z obutvijo, me je poslal k drugemu čevljarju, da bi jih ocenil ali pa celo kupil. Naneslo je, da je ta drugi čevljar imel kupca, ki je potreboval prav take škornje in je bil zanje pripravljen dobro plačati.

Podrobnosti se ne spominjam več, pač pa prav dobro tega, kako sem nosil tiste škornje stranki in da me je to zato nagradilo z rubljem.

Vedel sem, da mi bo rubelj, če ga bom pokazal staršem, propadel. Kupiti bi mi kakšno potrebno stvar, kos obleke ali kaj podobnega, kar bi moral tako ali tako dobiti. Ali pa bi si rubelj enostavno sponoditi in čeprav ne bi tega dolga tajili, rublja vseno ne bi nikoli več videl. Zato sem ga obdržal in sklenil, da si bom enkrat privoščil ese dobrote tega sveta, po katerih mi je srce tako hrepenelo.

Hito sem prehodil Krošmalnško ulico. Tu sem pač stanoval in so me vsi preveč poznali, da bi lahko nemoteno igral razspize. Na Gnojnski ulici sem bil nepoznan. Pomahal sem vozniku drožke in ta je ustavil.

»Kaj hočeš?«
»Voziti se.«
»Voziti se kam?«
»V druge ulice.«
»V katere-druge ulice?«
»V Naleusko.«
»To stane štirideset grošev. Imaš toliko denarja?«
»Kazal sem mu rubelj.«
»Toda plačati mi moraš vnaprej.«
Dal sem mu rubelj. Poskusil pa je med zobmi, če ni morda pcrnare en in ko se je prepričal, da ni, mi je vrnil ostanek — štiri kovanice po štirideset grošev. Spisal sem v drožko. Voznik je počil z biclom in toliko da nisem padel s sedela. Hite so se pričele premikati nazaj. Sedel pod menoj je poskakoval na vzmeteh. Mmoidoči so zijali v miznjena dečka, čisto samega, v drožki. Prebijali smo se med drugimi vozili, tramvaji, cicami, tovarnimi vozovi in lahkim dostavnimi vozčki. Čutil sem, kako se me polasča nekakšna pomembnost, važnost, kot jo imajo odrasli ljudje. O bog v nebesih, ko bi se je mogel takole vozariti podnevi in ponoči, tisoče let, do konca sveta...

Toda izkazalo se je, da je bil voznik nepošten človek. Ko smo bili šele na pol poti, je ustavil in mi dejal:
»Dosti. Izstopi!«
»Saj to vendar ni Naleuska ulica!« sem poskušal ugovarjati.
»Hodeč okusiti moj bit?« me je nahnulil.
O, ko bi bil Samson Silni, to bi vedel, kako ravnati s takimi nepridipravni in telebani. Premlati bi ga, razvezal, raztrgal na drobne koščke, zavrtil v prah. Toda jaz sem je majhen deček, slaboten in on tako poka s tistim strašnim bicem.

Zlezel sem z droške osramočen in potr. — Toda kako dolgo neki lahko tarneš, če imaš v žepu štiri kovanice po štirideset grošev? Zagledal sem slaščičarno in zastopil. Od vsake slaščice sem izbral po en primerek in ga poskusil. Ostali kupci so me gledali prestrjeno; čisto mogóče, da so mislili, da sem denar ukradel. Neka deklica je vzkliknila:

»Samo pogledite tega nalezga Zidaka!«
»Hej, ti paglavce, naj zli duh obide sinu tvojega očeta!« mi je zavpil neki deček.

Odšel sem, naložen s slaškarijami, v park Krasnškega. Ko, sem prekal cesto, sem skoraj padel. V parku sem pojedel nekaj slaščic. Mimo je prišel fantiček in dal sem mu kos dobrote. Namesto, da bi se mi zahvalil, je pograbil tisto čokolado in zbehal. Stopil sem do jezera in hranil labode — s čokolado. Zenske okoli so kazale name, se smejele in brbljale v poljščini. Čedno oblečene deklice, z obroči in žogami, so prišle mimo in jaz sem jim kazalrsko, velilkodušno razdelil slaškarije. Počutil sem se silnega, bogatega in plemenitega.

Kmalu sem bil brez slaškorečev. A sem imel še nekaj denarja. Sklenil sem, da se bom še enkrat peljal. Ko sem spet sedel v drožki, me je voznik vprašal, kam bi se rad peljal. Skoraj sem že bleknul, da v Krošmalnško, toda neviden poševuh in lakotneč v meni je namesto tega rekel:
»V ulico Marszałkowska.«
»Na katero številko?«

Izmislil sem si številko. Ta kočijec je bil pošten. Peljal me je do naloza in mi zahteval denarja vnaprej. Med potjo se je ob našo droško pridružil neka druga. V tej je sedela gospa z ogromnimi prsi in smešnim klubokom, okrašenim s novejim peresom. Mož voznik je takoj pričel pogovor z voznikom one droške. Kramljala sta v židovskem narečju, kar gospej očitno ni bilo všeč. Se manj ji je bil prijeten mali potnik s črnim, zametnim klubokom in rdečimi kodri. Besno me je pogledovala. Od časa do časa sta se obe droški ustavili, da bi spustili mimo teko naložen tovarnik ali pa voz cestne železnične Policej, ki je stal blizu tračnice, je biljil vame in zelo se je, da bo vsak čas prišel k meni in me aretiral. Po — je začel režati. Bil sem silno prestrašen. Bal sem se boga, očeta in matere in tega, da se ne bi nenadoma pojavila v mojem žepu luknja in bi denar ne padel skozenjo. In kaj če je voznik razbojnik in me bo odpeljal daleč nekam v kakšno temno jamo? Mogóče je čarovnik! In mogóče so vse to bile sanje! Toda ne. Niti ni bil voznik razbojnik, niti me ni odpeljal k svojim današnjim pejšdam v pašvato. Pripeljal me je natančno

na naslov, ki sem mu ga bil dal, pred veliko hišo s posebnim dvozom in plačal sem mu štirideset grošev.

»Koga boš pa obiskal?« me je vprašal.
»Zdravnik.« sem naglo odvrnil.

»Kaj ti pa je?«
»Si sirota, a?«
»Da, sirota.«
»S predmestja?«
»Da.«
»Od kje?«
Povedal sem mu ime nekega krajja.
»Nosiš z resicami obisto obleko, a?«
Na to mi nisem odgovoril. Kaj iteki ga brigajo moje obredne resice?

Zlezel sem, da bi že enkrat odšel, a je vtrajal tam s tisto svojo drožko tako, da nisem mogel več odlašati — ustopil sem skozi vrtna vrata. Toda joj! Za vrati je prežal gigantski pes in buljil vame s parom oči, ki so jasno govorile: lahko imaš za norca kočijaža, ne pa mene. Vem, da tu nimajš kaj iskati. In odprl je gobec, poln ostrih, končastih zob. Tisti hip se je pojavil še vratar.

»Pa ti, kaj hočeš?«
Poskusil sem nekaj izsejcljati, a je že zavpil:
»Poberi se od tod!«

In pričel me je preganjati v metlo. Stekel sem, pes pa je divjaško zatulil. Voznik droške je bil najbrž priča mojega poraza, a sam proti metli, vratarju in psu majhen deček res ne more biti heroj.

Stvari niso same najboljše kazale, toda imel sem še nekaj denarja. In z denarjem se človek lahko zabava kjerkoli. Opasal sem trgovino s sadjem in vstopil. Zahteval sem prvi sadež, na katerem mi je obišlo oko, in ko je bilo treba plačati, je bilo denarja komaj še toliko. Poslovil sem se od zadnjega groša.

Ne spominjam se več, kakšne vrste sadež je bil tisto. Verjetno je bilo granatno jabolko ali nekak podobno eksotičnega. Nisem ga mogel olupiti in ko sem takega, neolupljenega jedel, je imel strašno grenak okus. Kljub temu sem vsega pospravil. Potem me je začelo težati. Grlo mi je bilo suho in pekoče. Zlezel sem si samo piti, piti. Oh, ko bi imel zadnje še kakšen grošek! Izpraznil bi galono sode. Ampak imel nisem nič in bil sem zelo, zelo daleč od doma.

Prišel sem peščati. Nenadoma sem začutil znotraj v obušalu žebelj.

Zaril se mi je v kožo usaki, ko sem stopil. Kako se ravno takrat najde, take žebelji! Stopil sem v nek vrt, kjer ni bilo ne psa, ne vratarja. Sezul sem škornj in, zagledal konico žebja, kako je kukala skozi notranji podplat. Nalčal sem v škornju papirja in nadaljeval pot, O, kako grenko je hoditi, kadar te takole zbada pri vsakem koraku. In kako grenko mora biti ležati na postelji iz žebeljev in Gehenna!

Ta dan sem storil kup grehov. Nisem izrekel blagoslov, preden sem ločil slaščic, niti nisem dal kakšen groš revežem. (Kako sem to gottal!) Prav vse sem sam zažrl.

Domov sem hodil približno dve uri. Kaj vse strašnega mi ni prišlo na misel, ko sem korakal! Morda se je doma zgodilo kaj, morda sploh nisem lagal kočijažu, ko sem mu rekel, da sem sirota in sem v istem hipu, ko sem mu to toeval, v resnici osirotek. Morda nisem imel več očeta, matere doma. Morda se je moje tice spremenilo, kot lice onega moža iz pravljice, in ko bom prišel domov, me oče in mati sploh ne bosta prepoznala. Vše je bilo mogóče.

Neki deček me je ustavil.
»Od kod pa ti prihajaš? Mama te je iskala vsepovsod.«
»Bil sem v Pragi!« — peljal sem se s tramvajem, a sem mu lagal samo zato, da bi pač lagal. Ko si že enkrat jedel brez blagoslova in zagrešil še kup drugih stvari, potem lahko narediš prav vse — sploh ni več važno.

»Koga si obiskal v Pragi?«
»Telo.«
»Od kdaj pa imaš ti telo v Pragi?«
»Ni dolgo tega, kar je prišla v Varšavo.«
»Pojdi no, lažeš. Moli te išče. Prišeei, da si bil v Pragi.«
Pa sem še krivo prisegel. Malo kasneje sem prišel domov. Utrujen, umazan — izgubljena duša. Planil sem pod pipo in pil, pil... Tako nekako je moral Esau! gottati mesno juho, za katero je prodal svoje pravice prvorojenega.

Mati je bila roke.
»Samo pogledite tega otroka!«
DROŽKA — nizka lahka kočija na štiri kolesa, ki so jo včasih imeli v Rusiji in na Poljskem.
GEHENNA — v prenesenem pomenu: pekel.
PRAGA — predmestje Varšave.
ESAU — iz biblije. Starejši sin Izaka in Rebeke. Pravice prvorojenca je prodal mlajšemu bratu za mesno juho.

Prevedel, Filip Rober

ŽE V ZAČETKU DOBRI OBETI

20., 21. in 22. septembra so v Radenci potekali dnevi I. festivala sodobne komorne glasbe. Spodbudo za to prireditev, prvo te vrste v Sloveniji, je dala uprava tamkajšnjega zdravilišča, ki zna prisluhniti kulturnim potrebam gostov in svojih občanov. (Radenci so bili v začetku avgusta tudi gostitelj I. simpozija primitivne keramike).

Komorna glasba, katere začetek sega nekako v zadnja leta 19. stoletja, pri nas še ni doživela večjega načrtnega predvajanja, če seveda odštejemo nekaj koncertov komorne glasbe z deli skladateljev od Orlanda di Lassa pa do Telemanna, Bacha, Haydna, Cherubinja, Mozarta in drugih znamenitih skladateljskih imen. Radenski festival, ki je trajal tri dni, nam je poleg najboljših del iz svetovne komorne glasbene literature predstavil tudi največje domače dosežke na področju komorne glasbe.

Celotni program so razdelili na tri dele: sodobna jugoslovanska glasba, klasiki sodobne glasbe in klasiki sodobne jugoslovanske glasbe. Že prvi festivalski dan — petek — nam je prinesel vrsto izrazno bogatih in raznovrstnih del bolj ali manj znanih domačih skladateljev. Na sporedu so bila dela iz zakladnice sodobne jugoslovanske komorne glasbe. Predstavili so nam dela Pavla Sivica, Dušana Radića, Rubena Radića, Milka Kelemena in Primoža Ramovša. Prvotno so v programu predvidevali še predvajanje del Petra Bergama, vendar so jih kasneje zamenjali z nekaterimi krajšimi klavirskimi skladbami Janeza Matičiča. Skladbe so izvajali Mitja Gregorac, Pavel Sivic, Aci Bertonec in Zagrebški godalni kvartet.

Naslednjega festivalskega dne, v soboto, so bili na sporedu klasiki sodobne komorne glasbe: Maurice Ravel, Igor Stravinski, Paul Hindemith, Bela Bartok in Anton Webern. Dela so izvajali: Pavla Uršič-Petričeva, Miha Gunzek, Olga Skalar, Pavel Sivic, Boris Campa, Zagrebški godalni kvartet in ansambel »Slavko Osterca« pod vodstvom Iva Petriča. Poslednji večer sta bila na sporedu dva koncerta, na katerih so predstavili dela klasikov jugoslovanske in svetovne sodobne glasbe.

Sobota, drugi dan festivala, je dopoldan obetala predavanje Pavla Sivica o razvoju slovenske komorne glasbe. Vendar pa je ostalo le pri skrbno napisanem referatu, ki je prva obsežnejša študija o tej vrsti glasbe pri nas. Profesor Sivic je zgodovinsko prikazal njen razvoj, njene stilistične smeri in največje estetske dosežke pri nas. Objavljeni komentar in diskusija po referatu sta navzoče speljala v drugo smer, ki je v programu pravzaprav ni nihče predvideval; k razmišljanju o pripravi na drugi festival sodobne komorne glasbe, ki bo prihodnje leto. Seveda v tej spremembi ni tičalo nič slabega in je bil pogovor o obliki prihodnjih festivalov prav gotovo potrebnejši od diskusije o slovenski komorni glasbi.

Po mnenju nekaterih, posebno zagrebškega profesorja Matza, ki je član odbora Wagnerjevih iger v Bayreuthu, bi bilo potrebno takoj pričeti s sestavljanjem programa za prihodnje leto, tako da bi bil ta pripravljen do 1. januarja 1964. Tako bi namreč lahko pravočasno obvestili tuje in domače občinstvo o festivalu in njegovem programu.

Tudi na tiskovni konferenci, ki je bila v nedeljo, se je razpravljanje sukalo izključno okrog prihodnjih festivalov. Prišli so do zaključka, da bo festival dobil mednarodni značaj, in da bodo že prihodnje leto pritegnili k sodelovanju več ansamblov in solistov iz Avstrije in morebiti iz Madžarske. Standardno bo na vseh prihodnjih festivalih izvajanje del Slavka Osterca in Josipa Slavenskega. Prav tako bo programski del festivala še nadalje združen s študijskim. Prihodnje leto nameravajo izdelati referate o hrvaški in srbski komorni glasbi. V naslednjih letih bi naj festival rasel in postal vsaj srednjeevropskega značaja, s tem da bi na njem sodelovali umetniki iz Nemčije, ČSSR, Italije, Madžarske in seveda Avstrije.

Že za letošnje prireditve je bilo izredno zanimanje. Vse tri dni so bili prostori polno zasedeni, med gosti je bil tudi neki kanadski pastor, ki se zanima za glasbo (za festival je izvedel na poti skozi Jugoslavijo) ter švedski pianist, ki študira na Dunaju. Nedvomno je zamisel zdravilišča v Radencih velikega značaja in kaže, da se bo razmahnila v taki meri, da se bo lahko primerjala v vsakim večjem glasbenim festivalom v Evropi. Letošnje prireditve so namreč presegle še tako optimistična pričakovanja. B. MOVIC

NEKAJ PROBLEMOM GLASBENE VZGOJE PRI NAS

Zdi se mi, da je glasba v zadnjem času izgubila nekaj tiste apoteoze in patetičnosti, ki si jo je (z izjemami seveda) nabirala tja od baroka do romantike. Debussyju so ljubši vrtovi in dežju ali odsevi v vodi kot usoda, ki trka na vrata. Schönbergov dvanaajstonski sistem teži k preprosti urejenosti. Po drugi strani imamo tu nove izsledke psihologije glasbe, ki je ovrgla dosedanje teze o absolutni nujnosti dednih predispozicij (= glasbenega posluha, talenta) za dojetje in estetsko presojanje glasbe. Socialna preureditev družbe je odvzela določenim družbenim plastem prvenstvo pri glasbenem izobraževanju. Elektro-akustična sredstva (radio, film itn.) so prinesla teoretično neomejene možnosti razširjanja glasbe. To, in še vrsta drugih faktorjev, je vzrok, da danes glasba skoraj slehernega človeka spremlja razmeroma precejšen del življenja, v tej ali oni obliki (resna glas-

setimi leti, ko je bilo pri nas skoraj vse glasbeno življenje centralizirano pod enotno upravo, v kateri so imeli odgovorno besedo poklicni glasbeniki, je bilo takšno stanje sprejemljivo. Administrativni ukrepi so skrbeli, da je bila zadovoljena le pozitivna želja po sprejemanju glasbe, negativno pa so omejevali. Z uvajanjem novih družbenih odnosov pa pozitivnost in negativnost glasbenega vpliva postaja družbeni problem. Zato je za pozitivno rešitev problema nujno potrebna osveščenost vse družbe. Odnos izvajalec — poslušalec se ne sme omejevati več samo na koncertno dvorano, radio, televizijo itn., ampak mora postati splošen družbeni odnos, v katerem morata biti (v nasprotju s koncertno dvorano) oba, izvajalec in poslušalec enakopravna in enako aktivna faktorja.

Tako je bila glasbena vzgoja uvedena najprej v šole, v eno glavnih tirišč družbene vzgoje. Vendar so še ostale vrzeli, predvsem pri mladini med 14 in 18 letom, ki je v dobi pubertete, dobi iskanj in prve življenjske orientacije. Ta mladina ima glasbeno-estetsko vzgojo samo, če hodi v gimnazije. Ob tem je treba pomisliti, da so gimnazije že tako bolj usmerene v humanistično in družbeno vzgojo, da bi torej glasbeno-estetsko vzgojo tu laže pogrešali kot drugod (npr. na srednjih strokovnih, vajenskih in drugih šolah). Zaenkrat pa lahko v vzgoji negimnazijske mladine storijo mnogo razna delavsko-prosvetna in kulturno-umetniška društva.

Seveda je že sedaj na začetku treba paziti, kakšna bo naša glasbena vzgoja, ker drugače lahko storimo z njo več slabega kot koristnega. Na osemletkah se je glasbena vzgoja do nedavnega omejevala na suhoparno učenje glasbene teorije, z živo glasbo pa je izgubljala kontakt. Danes je z uvedbo novih metod to stanje že drugačno. Z novimi metodami imamo vse možnosti, da v otroku razvijemo glasbeni posluh, ritem itn... Z uvajanjem v praktično muziciranje v zborih, na enostavnih instrumentih (Orffov instrumentarij) in podobno, pa ga vzgajamo v estetskem doživljanju. Na gimnazijah je mlad človek že zmožen večjega intelektualnega dela in zato dovzeten za spoznavanje estetskih principov glasbenega ustvarjanja. Tu je nevarnost, da se glasbeno-estetska vzgoja sprevrže v togo memoriranje glasbene zgodovine. Za mladega človeka ni toliko važno, da je ta in ta umetnina nastala v tem in tem času, ampak zakaj je nastala ravno takrat, kakšen je njen pomen, kakšen je pomen glasbe sploh.

V prosvetnih in umetniških društvih je možno po eni strani zadovoljevati željo človeka po aktivnem glasbenem udeleževanju. Po drugi strani pa se je treba zavedati, da so prosvetna in umetniška društva važen faktor v glasbeni vzgoji svoje celotne okolice. Zato je bolj kot princip amaterizma važna njihova programska in prosvetna politika.

Na vseh teh področjih so že storjeni prvi koraki, vendar razvoj zelo zavira velik pomanjkanje kadrov. Najbolj ugodno perspektivo ima zaenkrat položaj na gimnazijah, posebno z ustanovitvijo oddelka za muzikologijo na Filozofski fakulteti. S širokom znanstvenim, estetskim in metodološkim poznavanjem glasbe, pa tudi z dvojno strokovno izobrazbo (A in B diploma), imajo ti kadri vse pogoje za pedagoško delo na gimnazijah. Dvojna izobrazba daje tudi možnost, da bomo imeli strokovnjake za druga področja, ki bodo imeli ob tem tudi glasbeno izobrazbo. Konkretno bi rad opozoril na kombinacijo psihologije in muzikologije, ki bi bila zelo primerna za kadre za vzgojo težko vzgojljive in zaostale mladine. Znano je, da drugod pedagogi ne tem področju dosegaajo zelo veliko raven z glasbeno in umetnostno vzgojo. Pri nas pa so razmere na tem področju zaenkrat zelo nezadovoljive, predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov.

Ravno tako je slab položaj na osemletkah in v kulturno-prosvetnih društvi, posebno na podeželju. Kadre za višjo izobrazbo, ki bi bili potrebni za to delo, vzgaja (poleg I. stopnje oddelka za muzikologijo) le Višja pedagoška šola, ki pa nikakor ne more zadostiti vsem potrebam. Z ozirom na to, da bi pri teh kadrih moral biti poudarek tudi na praktični glasbeni izobrazbi (instrumenti), Višja pedagoška šola ni pravi zavod za njihovo vzgojo.

Boljša perspektiva za vzgojo teh kadrov se odpira na Akademiji za glasbo, tehnično omogočena z ukinitvijo oddelka za muzikologijo na tem zavodu. Tu bi lahko bila zamašena vrzel, ki nastaja predvsem z umetniško izobrazbo na ostalih oddelkih akademije. Dejstvo je, da umetniški kadri zapuščajo akademijo z visoko umetniško kvalifikacijo, da pa se zelo neradi lotevajo pedagoškega dela. Če pa začnejo z njim, imajo velike težave, vsaj v začetku (izjema so seveda pedagoško izredno nadarjeni slušatelji). Ob predhodni izobrazbi na srednjih glasbenih šolah bi diplomanti pedagoške smeri glasbenega študija morali obvladati enega ali več instrumentov, kompozicijo in dirigiranje dovolj za delo v osnovnem solstvu in društvi. Obenem pa bi si morali pridobiti toliko pedagoškega, psihološkega, metodološkega, estetskega, skratka občečloveške vzgojnega znanja, da bi v njihovem kasnejšem delu ne služila vzgoja glasbi, ampak glasba vzgoji. Kristijan Ukmar

Irina Kralj: Vinjeta

ba, jazz, popevke), zavestno (na prireditvah) ali podzavestno (pri delu, na ulici, v lokalih).

Čeprav je to dejstvo razveseljivo, se mi zdi važno ob tem poudariti eno stvar: težko bi bilo najti pri marsikaterem današnjem človeku zavestno motivacijo za njegov odnos do glasbe. Pač pa bi psihologija verjetno odkrila vrsto podzavestnih motivov pozitivnega (npr. željo po čustvenem doživljanju v času splošne intelektualizacije človeka), pa tudi negativnega karakterja (npr. vpliv reklame, slepa podreditve okolju). Še pred dobrimi de-

Mednarodno študentovsko gibanje

V našem listu razmrcoma malo pišemo o vprašanjih mednarodnega študentskega gibanja. Prepričan pa sem, da študente ta problematika zanima. Zato bi naj oglej v vsaki ali pa vsaj v vsaki drugi številki spregovorili o vprašanjih, ki se javljajo v mednarodnih študentskih odnosih.

Ko govorimo o mednarodnem študentskem gibanju ne smemo misliti samo na politične probleme, ki se pojavljajo med nacionalnimi unijski in mednarodnimi študentskimi organizacijami. Tu gre tudi za aktivnosti v mednarodnem okviru na strokovnem, kulturnem in športnem področju. Prav te aktivnosti so osnova za sodelovanje med nacionalnimi unijski.

Blokovska razdelitev

Za razumevanje vseh procesov v mednarodnem študentskem gibanju je bistvena ugotovitev, da se v študentskem gibanju odražajo splošni politični in ekonomski odnosi v svetu. Za te odnose je značilna blokovska razdelitev in blokovske težnje na mnogih področjih. Prav te blokovske težnje se najbolj kažejo v mednarodnem študentskem gibanju in prinašajo številna vprašanja, ki zavirajo uresničitev enotnosti študentskega gibanja. Bilo bi napak, če bi na slepo prenašali vse kategorije v splošnih mednarodnih odnosih na študentska gibanja. Vendar nam je blokovska razdelitev zelo jasna, saj obstoje dandanes dve mednarodni študentski organizaciji, kot predstavnici dveh blokov. Mednarodna študentska zveza — IUS s sedežem v Pragi in Mednarodna študentska konferenca, s kratko COSEC — coordinating secretariat —, kar je okrajšava za administrativni organ te organizacije, ki se uradno imenuje ISC — International student Conference (opozorim naj, da smo o zgodovini in strukturi teh organizacij pisali v našem listu lanskega leta). Ta tako imenovana »polarizacija« okrog teh dveh centrov pa ni nikakor nekaj stalnega. Posebej velja ta ugotovitev za obdobje zadnjih dveh let. Borba za ekonomsko in politično emancipacijo narodov je brez dvoma močno vplivala na dozorevanje v študentskih unijski v tem smislu, da so spoznale, da je nujna skupna akcija z vsemi naprednimi silami v svetu, ki se bore za mir, ki je osnova za uresničitev neodvisnosti posameznih narodov. Razen tega nam kažejo zadnji dogodki, ko zasledujemo delovanje posameznih študentskih unijski, da postajajo študentske organizacije pomemben činitelj v družbeno političnem razvoju posameznih držav. Postajajo vse pomembnejša politična sila, ki zastopa interese določenega naroda, seveda s tem ni rečeno, da zastopajo interese vlad (npr. UNEF — Union Générale des Etudiants de France; UNEM — Union Générale des Etudiants de Maroc, itd.). Zlasti velja to za afriške in latinskoameriške študentske organizacije. Prav te študentske organizacije si najbolj prizadevajo odstraniti vse blokovske spona in žele vzpostaviti čim bolj konstruktivno sodelovanje, katerega ne bi smela zavirati blokovska struktura v mednarodnem študentskem gibanju. Številno in politična moč teh unijski neprestano narašča in prav zaradi tega je prišlo tudi do postopnega spreminjanja razmerja sil v mednarodnem študentskem gibanju. Vse napredne sile žele odpraviti sedanjo razdeljenost in polarizacijo okrog dveh organizacij (ISC, IUS).

Vedno večja družbena angažiranost in jačanje vloge neodvisnih študentskih organizacij je povzročila spremembo strukture študentskega gibanja, vplivala je na politiko obeh »central« in vzbudila k razpravam o enotnosti študentskega gibanja. V tem času smo lahko opazili in to velja tudi za sedaj, neprestan porast sodelovanja med študentskimi organizacijami v vseh vprašanjih, ki so važna za študente in so v zvezi z njihovim življenjem na univerzi. Dokaz zato so številne akcije solidarnosti, številni sestanki in sodelovanja na raznih področjih. O enotnosti študentskega gibanja se že razpravlja precej časa, vendar so k tem razpravam pristopili nekateri iz iskrenimi željami, a drugi le zato, ker so v tem videli priliko, da na hitro pridobijo določeno politično prednost. Prvi poskus, da bi se organizirala tako imenovana »Konferenca za okroglo mizo« v Baselu 1960, je propadel. Nato so se vrstili sestanki, za katere so bile značilne več ali manj formalistične diskusije. Šlo

je za probleme reprezentativnosti posameznih unijski. (V mnogih, zlasti v latinskoameriških državah obstaja več študentskih organizacij, ki so ali napredne, v večini primerov režimu nesimpatične ali celo prepovedane ali nazadnjaške, povečini »pro-režimske«). Imamo pa seveda organizacije, ki niso v skladu z režimom, so nazadnjaške in so v emigraciji. Taka je npr. organizacija madžarskih študentov v emigraciji. Kljub vsem tem oviram pa se, zlasti če gledamo zadnje dogodke v mednarodnem študentskem gibanju, odpirajo realne možnosti, da se vzpostavi enotnost v mednarodnem študentskem gibanju v progresivni smeri.

X. mednarodna študentska konferenca

Na kratko si oglejmo, kako je potekala X. mednarodna študentska konferenca. Ne-

Med zasedanjem X. mednarodne študentske konference v Quebecu.

zadovoljne s statično politiko Mednarodne študentske konference (ISC.), so mnoge nacionalne unijski poslele svoje predstavnike, da prispevajo po svoje k razvoju progresivni smeri. Zato pa so vsa ta prizadevanja bila zaman, kajti napetela so na nerazumevanje organizacij zapleta, ki so preglaševale vse predloge, ki niso prišli iz njihove strani. Tako so npr. napadli v resolucijah Mednarodne študentske konference »totalizem«, ki označuje obsodbo družbenega sistema v posameznih socialističnih državah, kar kaže, da se »hladna vojna« v študentskem svetu nadaljuje. Razen tega so bili zavrnjeni številni predlogi o sklicanju posebnih konferenc o študentskem tisku in turizmu. Vsa ta nasprotja so najbolj jasno prišla do izraza v diskusiji o reprezentativnosti FUPI-ja (Študentske federacije Portorika), kateri je anglosaksonsko večina odrekala pravico, da predstavlja študente Portorika. Reakcija na vse to je bila, da je šesti dan konference 26 nacionalnih unijski zapustilo konferenco, med njimi tudi delegacija ZSJ. Vsi poskusi, da bi se rešila kriza, so propadli, vendar pa unijski, ki so konferenco zapustile, niso zaprle vseh možnosti za nadaljnje sodelovanje v okviru Mednarodne študentske konference. Kot vidimo, so ti dogodki pokazali stanje v študentskem svetu, ki se ni pokazalo samo na X. MSK, temveč tudi na drugih mednarodnih konferencah.

VII. kongres IUS

Slika mednarodnega študentskega gibanja nam ne bi bila jasna, če se ne bi seznanili tudi z delom druge študentske »central«, ki ima sedež v Pragi. Ne bomo obravnavali vseh sestankov in akcij, ki jih je pripravila Mednarodna zveza študentov, ogledali si bomo le nekatere značilnosti zadnjega, to je VII. kongresa IUS, ki je

bil v Leningradu avgusta lanskega leta. (Deseta mednarodna študentska konferenca je bila junija lanskega leta v Quebecu — op. pisca).

Prva taka značilnost je bila, da je prišlo do odkritega nasprotja dveh koncepcij za mir (Ta nasprotja so se javljala že tudi prej, vendar ne v tako ostri obliki. Do zadnjega kongresa so se vzhodnjaške študentske organizacije — evropske socialistične države — vzdržale opredelitve.) Na tem kongresu je kljub prizadevanjem SZ prišlo do odkritega spora med sovjetsko in kitajsko koncepcijo. Ob osvajanju resolucije o miru je prišlo v posameznih formulacijah do dolgih debat, ki so jasno pokazale vsa nasprotja. Kar zadeva mednarodno študentsko sodelovanje, je VII. kongres IUS zavzel bolj elastična stališča, kar lahko razumemo kot protitež kitajskemu vplivu. Glavno vlogo pri osvajanju takih elastičnih stališč so odigrale študentske organizacije Afrike in Latinske Amerike (Mnoge od teh organizacij so članice obeh velikih »centrov« ISC in IUS.) Zveza študentov Jugoslavije je sodelovala prvič na tem kongresu po letu 1949, ko je bila protistatutno izključena iz IUS (Informbiro) in sicer v rang opazovalca. V komisiji za sodelovanje je bil osvojen tudi predlog ZSJ o pomenu neformalnih sestankov med predstavniki nacionalnih unijski.

Lahko rečemo, da je VII. kongres Mednarodne študentske zveze velikega pomena za mednarodno študentsko gibanje, kajti za razliko od prejšnjih je prvič zbral tako širok in reprezentativen krog študentskih organizacij. Skupina nezavisnih študentskih unijski, ki niso vezane na politične interese IUS, so močno vplivale na osvajanja elastičnih stališč. Npr.: na predlog

Gane in Indonezije je bila v komisiji enoglasno pozdravljena beogradska konferenca. Do tega kongresa nismo v publikacijah IUS zasledili skoraj ničesar o tej konferenci. Ni dvoma, da se bo vzporedno z jačanjem teh unijski njihova vloga v IUS povečala in dobila vedno večji vpliv na politiko organizacije. Prav gotovo je zanimiv odnos med ISC (MSK) in IUS (MSZ). Dejstvo je, da obe organizaciji oz. oba sekretariata teh organizacij nastopata kot predstavnika dveh nasprotujočih si političnih tendenc v mednarodnem študentskem gibanju. V preteklem letu je končno le prišlo do stikov med obema »centralama«. Tako je Mednarodna študentska konferenca prvič poslala delegacijo opazovalcev na VII. kongres MSZ. S tem je MSK končno priznala obstoj MSZ. Vendar dalj kot do tega ni prišlo. Tako danes obstoje še mnoga nasprotja. Vzroke teh nasprotij je treba iskati v birokratski krepitvi obeh mednarodnih organizacij, kar povzroča nadaljnjo polarizacijo sil v gibanju. Temu se zoperstavlja skupina neodvisnih študentskih organizacij, ki niso neposredno vezane na ozke interese enega ali drugega centra. Danes bi, sodeč po stanju, ne mogli trditi, da bo prišlo v bližnji prihodnosti do kakšnega zblizanja med obema mednarodnima organizacijama.

ZSJ zavzema v mednarodnem študentskem gibanju pomembno mesto kot ena tistih študentskih organizacij, ki so si na vso moč prizadevale uveljaviti in uresničiti vse napredne težnje v gibanju. Sodelovanje, ki ga razvija ZSJ s skoraj vsemi naprednimi študentskimi unijski kakor tudi aktivnost pri akciji mednarodnih študentskih organizacij, bazira na načelih neblokovske politike. Mednarodno študentsko gibanje je za nas eno od številnih področij, kjer si prizadevamo uveljaviti načela politike aktivnega miroljubnega sožitja.

SURL

TEHNIŠKA IZMENJAVA

Iz leta v leto utrjujemo mednarodne študentske stike na najrazličnejše načine. Ena izmed mednarodnih študentskih dejavnosti, ki koristi izključno študentom tehniških fakultet, je mednarodna študentska organizacija za izmenjavo študentov tehniških fakultet, z mednarodno oznako IAESTE. Sedež glavnega odbora je v Beogradu, a podobori so v vseh univerzitetnih centrih Jugoslavije. Ljubljanski podobor slovi kot izredno aktiven in si ga jemljejo za vzor marsikateri drugi podobori. Nemažno zaslugi za tak sloves nosi predsednik, absolvent strojne fakultete, Ferdinand Terček, ki vodi ljubljanski podobor že tretje leto.

V kratkem razgovoru s kolegom Terčkom smo izvedeli nekaj o nalogah, dejavnosti in o organizaciji IAESTE nasploh.

— Ideja izmenjavanja organizacije za mednarodno izmenjavo študentov tehniških fakultet je prišla takoj po drugi vojni od zahoda, Jugoslavija pa je postala njen član leta 1948. Sedaj šteje ta mednarodna študentska organizacija blizu 30 članic iz vseh kontinentov, razen Avstralije.

— Jugoslovanski odbor IAESTE-ja skrbi, prav tako kot ostali odbori v drugih državah, za izmenjavo nasploh, za izvedbo letnega programa pa so mu v pomoč podobori, ki delujejo v univerzitetnih centrih.

— Naloga podobora je, da razporedi kandidate za inozemske prakse po lestvici, ki je sestavljena na podlagi učnega uspeha, dejavnosti v družbenih organizacijah, znanju tujega jezika ipd. Skratka, inozemska praksa je kot nekaka nagrada najprizadevnejšim študentom, obenem pa je v veliko pomoč pri izpopolnitvi strokovnega znanja posameznika.

— Da pa lahko sestavi fakultete jakostne lestvice, mora podobor organizirati izpite iz tujega jezika, seminarje, o družbeni ureditvi domovine in mora kandidate seznaniti z deželo, v katero bodo potovali.

— Jugoslovanski odbor organizira za predstavnike podoborov dve konferenci na leto in sicer jeseni, ko pregledajo delo med počitnicami, obenem pa planirajo delo za prihodnje leto, ter spomladi, preden se spoprimejo s konkretnimi nalogami.

— Naloga podobora je tudi, da pripravi delovna mesta za tuje študente, poskrbi za bivanje, hrano in srečanje vseh tujih praktikantov.

Letos je odpotovalo iz ljubljanskih tehniških fakultet 60 študentov na prakse v inozemstvo. Iz inozemstva pa je prišlo v Slovenijo blizu 40 študentov. Razlika izvira iz tega, ker daje Zah. Nemčija precej več prostih mest, kot pa pošlje študentov. Vsak študent dobi od Zavoda za tehniško sodelovanje plačano pot in dnevnice za čas potovanja, kar študentu še posebej pride prav.

Mednarodna organizacija za tehniško izmenjavo študentov ima enkrat v letu konferenco, kjer se zberejo predstavniki

vseh nacionalnih odborov in razpravlja o dejavnosti v preteklem letu, o pripravi in o prostih delovnih mestih za naslednje leto. Delegati poročajo o izvedbi praks, se pravi, če so prakse ustrezale strokovnemu znanju študenta, če ni prišlo do izkoriščanja študenta itd.

Ivo Strakl

INDEKS IN... KOŠARKA

Danes vam Tribuna predstavlja študenta drugega letnika Ekonomske fakultete, oddelka za blagovni promet. Ime mu je Marko Sok, star je 20 let in živi v Ljubljani.

Marko ali »Zoft«, kot ga imenujejo prijatelji, je na zastavljena vprašanja odgovarjal takole:

»Kdaj si pričel igrati košarko?«

»Pred 8 leti pri Olimpiji. Zadnja tri leta pa igram pri moštvu ASK Tivoli. Tekmujemo v slovenski ligi, kjer smo letos osvojili drugo mesto za moštvom Slovana. V novi sezoni 1963-64 bomo kandidirali za prvo mesto.«

»Tvoj največji uspeh doslej?«

»Bil sem član mladinskega moštva Olimpije, ki je pred dvema letoma na košarkarskem turnirju v Trstu zasedlo drugo mesto za članskim prvkom Italije Ignisem. Premagali smo članske državne pravke Avstrije in Švice.«

»Tvoj konjiček poleg košarke?«

»Trenersvo. Zadnji dve leti treniram pionirje Olimpije, skupno pa se ukvarjam s trenersvom že 4 leta.«

»Kolikokrat tedensko treniraš?«

»V sezoni vsak dan po eno uro in pol sam, nato pa še kolektivno. Pozimi treniramo 3-krat tedensko v dvorani.«

»Kaj pa počneš v prostem času?«

»Rad hodim v gledališče, tudi v Soči in ljubljanskih kinematografih sem skorajda reden gost, ne uide mi pa nobena športna prireditev v Ljubljani.«

»Ali si mnenja, da bi morali državno prvenstvo — zvezno ligo igrati v prihodnje v dvorani?«

»Vsekakor; če hočejo naši košarkarski strokovnjaki uspeti v svoji smeri, da bomo obdržali sloves drugega moštva na svetu in morda še napredovati v kvaliteti, se morajo tekmovanja v zvezni ligi prenesti v dvorane.«

»Igra pri košarki športna sreča kako vlogo?«

»Pri enakovrednih nasprotnikih večkrat prav sreča določi zmagovalca.«

»Ali imaš težave pri študiju na račun športa?«

»Ne, igranje košarke me še razvedri in mi pomaga do tega, da se lahko v polni meri posvetim tudi študiju. Mislim, da tudi v bodoče ne bom imel težav pri vsklajevanju študija in športa.«

»Kaj misliš, kot kapetan moštva ASK Tivoli, kdo so bili v letošnji sezoni najboljši igralci moštva?«

»Vavpetič in Weibl.«

»Ali bereš Tribuno?«

»Berem in vseč mi je.«

»Namesto zadnjega vprašanja napovej uvrstitve naše državne reprezentance na evropskem prvenstvu v Wrocławu na Poljskem!«

»Jugoslavija se bo uvrstila na tretje mesto za Sovjetsko zvezo in domačinom Poljsko.« T. Z.

Nekateri problemi telesne kulture študentov

Zdaj, ko stopamo v novo študijsko leto in ko ZSSO in vse vanjo vključene športne organizacije sprejemajo svoje programe za novo obdobje, mislimo, da je prav, da na kratko kritično pregledamo delo v lanskem letu.

Zapišemo lahko, da smo v lanskem letu sicer naredili določen napredek pri razvoju telesne kulture študentov, toda kljub temu s tem ne moremo biti zadovoljni, ker je športno aktivnih še vedno zelo malo študentov, ker fakultativna vadba vključuje le majhno število študentov, in ker je večina pasivna in pod vplivom enostranske psihične obremenitve. ZSSO je sicer v želji, da poživši športno aktivnost na Univerzi, organizirala vrsto športnih prireditev, ki pa žal niso v večji meri zainteresirale študentov. Vzrok je verjetno v tem, ker so ta tekmovanja bila le kratkotrajnega značaja. Zato bi bila mnogo primernejša tekmovanja v športnih igrah v obliki liga sistemov, ker bi dalj časa trajala in tako vzbudila pri študentih večji interes. V tej zvezi pa nastopijo objektivne težave, ker ZSSO ne razpolaga z nobenim pokritim prostorom, kjer bi

lahko tudi v zimskem času študentje tekmovali. V kolikor bi prostor dobili, bi bilo primerno preiti na to obliko tekmovanja.

Komisija za telesno kulturo pri Univerzitetnem svetu je skupno z ZSSO organizirala tečaje v smučanju in plavanju, ki pa tudi niso popolnoma uspeli. To posebej velja za plavalne tečaje, ki so bili namenjeni neplavalcem, toda tečajev so se udeležili, še posebno v Rovinju, v glavnem plavalci, zato sredstva, ki so bila namenjena neplavalcem, katerih je med študenti še precej, niso bila najbolje izkoriščena. V bodoče bo potrebno izkoristiti vse možnosti za akcijo učenja plavanja in med drugim izkoristiti tudi bazen v novih prostorih Visoke šole za

telesno kulturo na Kodeljevem, saj bo verjetno učenje plavanja za študente v zaprtih prostorih veliko primernejše. Če plavalni tečaji niso popolnoma uspeli, smo pa lahko zelo zadovoljni z tečaji v smučanju, ki so posebno v zadnjem letu že dosegli precejšen razmah. Pri tem je velika zasluga prof. Hitiča, ki je zelo dobro organiziral tečaje. V tej zvezi bi samo predlagali, da je potrebno smučarski šport med študenti še bolj razširiti, to pa bomo dosegli, če bodo posamezne športne organizacije po fakultetah prirejale samostojne tečaje in organizirale čimveč izletov v zimskošportne centre.

Naj spregovorimo še o problemu strelskega športa med študenti, ki še vedno ni rešen, saj je ta zvrst športa med študenti popolnoma zamrla. Stvar bo potrebno takoj urediti in organizirati, kjer so za to pogoji in interes strelskih dručin, ki jih vodi Univerzitetni strelski odbor.

In kakšno je delo športnih organizacij?

ŠPORT NA BOLGARSKIH UNIVERZAH

Na fakultetah v Bolgariji je telesna vzgoja obvezen predmet v prvih dveh letih študija.

Na fakulteti v Sofiji obstoji posebna katedra, ki združuje 38 različnih športnih disciplin. Poleg tega imajo študentje na razpolago veliko športno halo, ki je bila zgrajena za predzadnjo Univerziado; športno društvo Akademik pa razpolaga z več odličnimi športnimi dvoranami. Študentje — športniki imajo tudi svoje klubske prostore, v katerih se zbirajo večkrat tedensko v velikem številu.

Dekanati posameznih fakultet posvečajo veliko pozornost študentom in študentkam, ki se ukvarjajo s športno dejavnostjo. Seveda je študij na prvem mestu — pred športom. Kdor je slab študent, nima dostopa v študentski športni klub, dokler ne popravi svojih ocen. Na prvi pogled se sliši to malo neverjetno, toda res je tako. Dekanati fakultet točno javljajo upravi študentskega športnega kluba študijske uspehe svojih študentov.

Zato med bolgarskimi študenti in študentkami tudi ni težko najti odličnih športnikov in športnic, izmed katerih so nekateri tudi že zastopali svojo državo na meddržavnih srečanjih v različnih športnih panogah.

Tomaž Zajc

MORDA ŠE NE VESTE, DA...

... je bivši svetovni rekorder v skoku s palico Amerikanec Brian Sternberg, ki je s palico iz umetnih steklenih vlaken postavil letos nov svetovni rekord v skoku s palico (5,08 m), izjavil, da se ne bi nikdar mogel ponasati z naslovom svetovnega rekorderja, če ne bi strokovnjaki izumili te nove palice iz steklenih vlaken.

Pravzaprav nisem niti dosegel novega svetovnega rekorda, je rekel Sternberg, kajti »prvega« še vedno drži Don Bragg, ki je z navadno palico skočil 4,82 m. Mislim, da meni z navadno kovinsko palico ne bi uspelo preskočiti višine 4,50 m.

Zato se lahko tudi ostali tekmovalci v tej panogi (tu je Sternberg mislil svoje prijatelja Pennella, ki je danes svetovni rekorder v tej disciplini — pred 2 mesecema je skočil nič manj kot 5,20 m, Finca Pentija Nikulo in druge) zahvalijo strokovnjakom — inženirjem, ki so izumili to novo maso.

... Kanada je daleč od Evrope, to ve vsak otrok. Tako si je mislil tudi eden najboljših francoskih alpskih smučarjev, Charles BOZON, ko je letos poletil odletel v Quebec in se tam udeležil profesionalnega tekmovanja v smuku. Saj ne bo

nihče vedel, da sem tekmoval tam, si je mislil, ko se je vračal domov v Pariz. Toda, že nekaj dni po vrnitvi je uvidel, da se je presneto zmotil. Športni časopis L'Equipe je namreč poročal o tem profesionalnem tekmovanju.

Bozona je francoska smučarska zveza seveda suspendirala in vprašanje je, če ga bodo do januarja meseca prihodnjega leta, to je za olimpiado v Innsbrucku, pomilostili, pa čeprav je bil Bozon svetovni prvak v slalomu in tudi v Innsbrucku lahko računa z osvojitvijo ene izmed medalj.

... je Wilma Rudolph, »črna gazela« iz Rima, nedavno uspešno opravila diplomu na univerzi v Nashvillu v ameriški državi Tennessee. Po slovesni predaji diplome in ostalim diplomantom, so hoteli skupno proslaviti dogodek v neki restavraciji v centru mesta. Toda lastnik jim je prepovedal vstop, češ, črnci nimate pri meni kaj iskati!

Wilma, dekle, ki jo pozna domala ves športni svet, je morala skupno s tovariši sklonjene glave oditi.

T. Z.

SMUČARJI ŽE TRENIRAJO

Ze več ko teden dni so gostje planinske koče na Kredarici pod Triglavom skoraj vsi najboljši jugoslovanski alpski smučarji in smučarke.

Pod vodstvom zveznega trenerja za alpske discipline tov. Magušarja se marljivo pripravljajo na tekmovanja, predvsem pa na zimske olimpijske igre, ki bodo že v januarju prihodnjega leta v Innsbrucku v Avstriji.

Na Triglavskem ledeniku, kjer je lanski sneg že prekrila tanka odeja novozapadlega, trenirajo naši smučarji kljub večkrat neugodnemu vremenu (megla) dopoldan in popoldan, ter si tako pridobivajo kondicijo in utrjujejo noge, ki so po poletnih počitnicah postale kar malo »neposlušne«.

Naši najboljši smučarji — alpinisti (razen Lakote in Ankeletove, ki se treninga nista udeležila) bodo te dni zaključili s prvim treningom na snegu v tej sezoni. Nedvomno jim bo leta dobra »podlaga« za bližnje zimske dni.

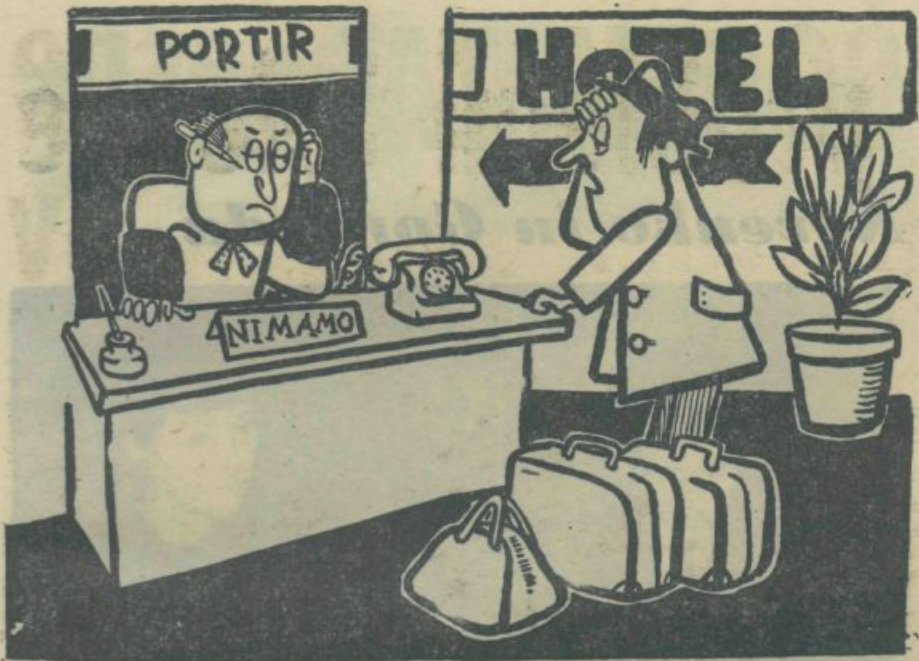

REDEK JUBILEJ

Kapetan naše državne košarkarske reprezentance in po mnenju strokovnjakov njen najboljši igralec na zadnjem svetovnem košarkarskem prvenstvu v Braziliji, kakor tudi eden najboljših igralcev, kar jih je nastopilo na svetovnem prvenstvu; Ivo Daneu, je odigral v četrtlet večer na evropskem prvenstvu v košarki v Wrocławu na tekmi proti Madžarski svojo stoto tekmo za državno reprezentanco. Na tej tekmi je slavil isti jubilej še en naš košarkaš. To je Miodrag Nikolić iz Beograda.

Daneu, kakor tudi Nikolić, naše iskrene čestitke.

(v zgodovini jugoslov. košarke je doslej uspelo le enemu igralcu preseči številko 100. To je bil dolgoletni državni reprezentant Vilmoš Loci iz Zrenjanina, ki je še danes rekorder v nastopih za drž. reprezentanco, saj je zanjo nastopil 107-krat. Ivo Daneu ima vse možnosti, da to številko preseže že letos).

— Gospod portir, prisegam, da nisem študent. Sobo potrebujem res samo za eno noč!

TINE IN TONE

Bila sta dva študenta, še prijatelja por. Materialno in socialno sta si bila podobna kot jajce jajcu. Ob neobčlenih (da ne rečem golih) štipendijah jima to dosegli ni bilo posebno težko. Tudi odnos do študija sta imela enak. Vzememo sta pristopala k izpitom in odstopala od njih, če so zvezde kazale slabo. Le v on, karakterju, sta bila različna.

Mimoljeto je poletje, prišla je jesen v deželo in »je prišel vojske glas«. Seveda, prej sta živela kot murna, nista mislila na zimo in druge tegobe in nič kaj jima niso bile povšeči »žalostne šifrice«.

Sahjalo se jima je nekaj, da sta nekje brala, da se ni vse izgubljeno. Da pripadala neki generaciji, ki ima še eno, sicer le na tihem priznana ugodnost in da lahko prebijeta med veselimi kolegi v univerzitetnem mestu še eno brezskrbno leto. Treba pa je prinesli črno na belem. Listino, ki zoper vse pomaga. In sta šla na lov za njo.

Tine, ta ni daleč prišel. Ročno je stopil na domači faks, mlo pogledal skozi linico. (Te linice so na naši univerzi ponekod prav fletne. Kot bi se spovedoval, je včasih videti, ko s tihim glasom prosiš take ali drugačne odveze.) Rekli so mu, da je že prestar, da mu ne dajo več. Skrušen se je vrnil k občinskemu možu in lepo prosil odloga. Mož pa ga je v strah vzel in Tine se je pričel pri mizarjih zanimati za neke vrste zaboj. Domenil se je z obrtnikom, ki mu je reč takoj obljubil. Ves vesel (no ja, ves vesel sicer ne, tako pa že spet ne smem pretiravati) se je vrnil na občinski urad in povedal, da bo na voljo

brž, ko bo imel narejen oni zaboj.

Tone, ki je bil bolj odprte glave, je ubral druga, izhrojena pota. Brž je stopil na filozofijo (prej je študiral rudarstvo) in se vpisal na industrijsko psihologijo. Ob vpisu je lepo razložil, kako ga stvar hudo zanima, da ji bo posvetil vse svoje življenje in sploh je povedal vse, kar je menil, da je potrebno. Da si le odškrne vrata na ta otok rešitve.

Tudi nevarne čeri glede omadeževanega spričevala je preстал kar dobro. (Na originalu se je bleščal žig prve šole učenosti, česar pa nekateri ne marajo.) Le malce denarcev in že je prisiljal s preklicom originala in manjvredno kopijo. Ljudje so pa le bili zadovoljni. Saj so videli preklic. Črno na belem.

No, in se je vpisal. Dobil je listek in ga odnesel k možu, ki mu je skoraj odvel kamerada proč od študija. Preletel je mož listino, bila je pravilno izpolnjena, žig in podpis na levi in desni sta mu bila posebej povšeči. Tudi zamenjavo življenjskega tira se je molče strinjal, pokimal Tonetu in mu udaril žig. Stvar je bila urejena. Listina, žigi, kolki, vse je bilo pravilno, po predpisih. Za ono, kar se skriva zadaj, se niso zanimali.

Da pa bo zgodba vsaj malo vesela, rešimo hudega še Tineta. Veste, kakšni so dandanes obrtniki. Nič ne narede ob pravem času. Tudi njemu niso. In je ostal tu med nami.

P. S. To je morda malo za lase privlečen happy end. Najbrž pa že veste, da je pri takih zadevah za lase privlečenega še marsikaj drugega.

JAMES THURBER

Tiger, ki je hotel biti kralj

V džungli se je nekega dne zbudil tiger in rekel svoji družici, da je kralj živali. »Lev je kralj živali,« je rekla. »Potrebujemo spremembo,« je dejal tiger. »Živali kričijo po spremembi!«

Tigrice je poslušala, a ni slišala nikaškega kričanja, razen kričanja svojih mladičev.

»Ko bo vzel mesec, bom jaz kralj živali,« je rekel tiger. »In mesec bo rumen, s črnimi progami, v mojo čast.«

»Oh, seveda,« je odvrnila tigrice in šla pogledat za mladiči, od katerih je eden — podobno kot njegov oče — dobil v taci namišljen trn.

Tiger se je klatil skozi džunglo, dokler ni prišel do levovega brloga. »Pridi ven!« je zarjovel. »Pozdravi kraja živali. Kralj je mrtev! Živel kralj!«

V brlogu je levinja zbudila svojega so-proga. »Kralj je tu, da te vidi,« mu je rekla.

»Kakšen kralj?« je zaspano vprašal. »Kralj živali,« je dejala.

»Jaz sem kralj živali,« je zarjovel lev in planil ven, da bi pred nasprotnikom bral svojo krono.

Borba je bila grozovita; trajala je do sončnega zahoda. Vse živali iz džungle so se pridružile. Nekateri na strani tigra, druge na levovi strani. Vsa bitja so sodelovala v boju, da vržejo leva ali da se obratno tigru in nekatera niso niti vedela, čemu se bore, druge so se borile za oba, nekateri so bile onega, ki je bil najbližji in spet druge so se bile kar tako, zaradi borbe same.

»Zakaj se borimo?« je nekdo vprašal posavca. »Za stari red!« je ta odvrnil.

»Zakaj ginemo?« so vprašali zebro. »Za novi red!« je odgovorila.

Ko je vzel mesec, vročičen in zabuhel in posvetil preko džungle, kjer se ni nič zgnilo, sta samo papiga makao in kakadu vreščala v džungli.

Razen tigra so bile vse zveri mrtve, pa še temu so bili dnevi šteti, njegov čas je potekal. Res je, da je bil monarh vsega, kar je ostalo, toda tega ni bilo videti dosti.

POUK: Ne moreš biti kralj živali, če le-teh ni.

VOJNA SE NADALJUJE (ZOPER STA RA OBVESTILA): V predverju menze v Naselju je tabla z obvestili Mednarodnega študentskega kluba. Razstavljeno obvestilo je »do neke mere« iz mode. Tamkaj je že od pričetka junija. V tolažbo članom in vodstvu kluba — junija 1963.

HUDA ZEJA PLESALCEV IZ NASELJA: Preteklo soboto je (spet!) zmanjkalo najpriljubljenejših pijač v kavarni že ob dvanajstih. Gotovo je, da bi se to zgodilo že davno poprej, toda točalki je s primerno hitrostjo streže za točilno mizo uspelo zdržati do tako pozne ure. Na drugi strani so nam iz potrošniških vrst zagotovili, da bodo prihodnji gostje še bolj žejni, zato bi bilo priporočljivo, da se zaloge vendar prilagodijo potrošnji.

Nekdo grozi s točenjem mleka.

ZELO ČRNA PIKA ZA NAPOVEDOVALCA: Na slavnostni akademiji, ki je bila nedavno namenjena novincem, so lahko prisotni zvedeli: da imamo v Ljubljani več univerz; da vodi študentsko organizacijo upravni odbor (!), pa tudi eden izmed gostov je bil nasilno prekrščen.

ZVEDELI SMO: Radovednežem sporočamo, da kljub temu, da je v deželi zavladala jesen, nekatere stvari še niso zrele — za objavo. Prosimo torej za malce potrpljenja.

GRABEZLJIVI BRUCI: Zaupniki so nam povedali, da so ob vpisu opazili, kako so novinci zgrabili vse formularje, ki so bili v njihovem zornem polju. Tako je prišlo do pomanjkanja nekaterih formularjev. Priporočamo večjo pazljivost pri dajanju tem srakami!

KAJ BO, KAJ BO? Bali smo se že, da obljubljeno očiščenje Avgijevega hleva (= ljubljanskih študentskih domov) letos ne bo opravljeno. Iz merodajnih krogov smo izvedeli, da se bo ta nadvse koristna akcija kmalu pričela. Obveščamo vse, ki so se v domove »priplazili« ali drugače infiltrirali — kakor tudi vse ilegalce, — da naj v svrhu večje ekspeditivnosti pričakovanih ukrepov že kar danes pripravijo svoje kovčke in se na dani znak prično pomikati proti izhodu. — Hvala!

RARITETA IZ NASELJA: Na uredništvu našega lista si lahko ogledate edini primerek gumba, ki je bil izgubljen v Naselju v povsem nenormalnih, nasilnih razmerah. Ker je eksponat neprecenljive vrednosti, prosimo lastnika, da naj ne pride ponj.

KAZI POT ZA BRUCE

FIGOVEC

EVROPA

RIO

KOLODVORSKA

V obo ljubljanska bara pridete brez težav. S seboj je treba imeti le denarna sredstva in suknjč. Oboje je lahko tudi sposojeno. Glavno je, da defilirate mimo Cerberjev, ki terjajo več kot samo borbi obolus, v spodobnem oblačilu. Dekleta in žene v hlačkah nimajo pristopa. Skratka, da ponovim, vstop je kaj enostaven. Ni pa vedno enako lahko izstopiti. Včasih se dogodi, da potrebuješ pomoči, pa ni nikogar, ki bi ti stal ob strani, spet drugič pa je pomagalec preveč — od zadaj.

Se od pred vojne nam je ostala kategorija boljših stvari: n. pr. boljša familija, boljša trgovina — kljub temu, da takih stvari dandanes, žal, res ni več. Tako je tudi pri teh polnočnih turističnih (za tujce) in rekreacijskih (za domače) objektih. Oglejmo si najprej »ta boljšo rečo«.

Nočem delati reklame za turistične institucije, a upoštevajoč reklo, da je treba vsako reč poizkusiti (vem, da se tega ne boste mogli vzdržati) vam, dragi bruci, toplo priporočam, da si te reči ogledate raje prihodnji mesec.

R azlika med obema institucijama je predvsem v ceni. Poleg konsumacije je treba spodaj plačati tudi vstopnino, kajti zato vam nudijo artistični in še internacionalni program. To pa je videti takole:

Eno uro po uri strahov, le-ti pridejo. Pri nas smo tako vajeni zamud. Vsak mesec so drugačni. Le avgusta je zrak čist, ker so vsi na morju. Oni, ki razkazujejo spretnosti svojih udov, niso kratkočasni. Podobni so nekaterim vašim prijateljem, ki morebiti znajo dva, tri trike s kartami in potem vsiljujejo demonstracijo le-teh. Razlika je v tem, da se s prijateljem lahko pogovorijo, tu pa moraš pač potrpeti, če ne celo, jo, sodelovati. Potem si še ob uro — dobiš jo na koncu nazaj (vsaj to), nakar je že na vrsti naslednja internacionalna zvezda. Ob zvokih orientalne muzike (le dve možnosti: Mustaja ali nekaj starejša skladba Na perzijskem trgu) pridrobi bosonoga deva. Ona ne kaže spretnosti svojih udov. Ogrnjena je v vsaj tropasno oblačilo, ki ga slači s pomočjo gostov. (Navadno so to starejši, dobro situirani gospodje, ki imajo s tem veselje.) Temperatura v lokalu naj bi — baje zaradi njenih odkrivanj čarov — rasla — v kar pa ne gre verjeti. Poznavalce pusti predstava običajno hladne, saj se nemalo krat kakšen korak ali drug spodrsijaj ponesreči. Tudi ljudje, ki nam posredujejo ta artistični program, so kaj čudnega okusa in si ne belijo preveč glave, če deva ni dovolj postavna za take reči.

Verjamete lahko na besedo, da ta reč ni dosti prida. Se huje pa je, če se v areni preganjata dva, brhak mladenič in mladenka, ki se pretegujeta, odmetavata, pritegujeta in sploh delata drug z drugim čudne reči.

Vač zabave kot ta program, ki ne traja več kot eno uro, vam nudijo lahko gosti in gostje. Teh ni nihče najel, za njihovo početje v lokalu tudi nihče plačal, pa vendar se zaradi njih lepo zabavate.

Večina ljudi je sem prišla tako, iz človeških potreb, naj bo takih ali takih. Skoraj za nikogar ni obvezno hoditi v bar, zato ne tarnajte, če boste tja zašli in boste odšli nezadovoljni. Vzemite življenje takšno kot je — tam dol. In kakšno je? Ni dosti prida. Če niste prišli v dobri družbi, tam dol je tudi ne boste dobili. Kaj pa zgoraj? Morda v nebesih. V »raufnkua« pa gotovo ne.

T orej, oglejmo si še drugo plat kahle, saj to — turizem gor ali dol — kaj drugega tudi ni. Dvigalo te popelje na vrh. Voljnih mladenk — brez števila. Tudi zahtevne niso tako kot one spodaj. Drži se vedno na desno roko in zašel boš v temačen kotiček, kjer ne razpoznaš, kaj kdo dela ali kaj se z njim godi. No, pa saj je boljše tako. Se vsaj sramota ne kaže.

Naj vas ne moti to, kar danes nikogar več ne moti. Vsi smo ljudje! Živeti je treba in brez tega ne gre. Včasih, veste, dobrih deset let je tega, so se ljudje že obregovali ob izgubljena dekleta v rumenih puloverjih, kar je bil tedaj znak čehovske pripadnosti. Zdaj pa je naš oblačilna industrija (konfekcija še ne) nekaj napr. tovala, tudi izkaznic je čedalje več sort, od tramvajskih naprej, tako da skoraj nič več ne razločiš. Pa še nelojalna konkurenca! Ja, turist res ne more zgrešiti. Naj še kdo reče, da jim ne nudimo zabave. Včasih ga prvi malo draže taka reč, no, pa pusti nekaj več denarja v deželi. Pri tovrstnem turizmu: so tudi domovi ljudje upoštevani. Saj tako je tudi prav. Če že drugod ne morejo do korita, jih rade volje pripustimo k njemu na tem poprišču. Mi pa jo uberimo raje domov študirati ali pa na golaž v Kolodvorsko. Za tako gostilništvo še premoremo.

NOVICE NA KRATKO

Sestanki fakultetnih odborov

Fakultetni odbor Fakultete za naravoslovje in tehnologijo je že na prvem rednem sestanku — ti sestanki bodo po zagotovitvi dopisnika redno vsak teden — razpravljali o novicah in za njihov sprejem sprejel več sklepov. Predvsem jih bodo seznanili z dejavnostjo in organizacijo Zveze študentov, nekateri profesorji pa jim bodo pojasnili način študija in študijske pogoje.

Med drugim so po oddelkih FNT razdelili tudi spominske značke, ki jih študenti odkupujejo kot pomoč Skopju. Dogovarjali so se za uvedbo jezikovnih tečajev, ki naj bi jih organiziral FO za skopske študente.

Dobrodošlica novincem

ZAGREB: Tradicionalne prireditve ob Tednu novincev v Zagrebu, se bodo začele 21. t. m. s svečanim defilejem v šport-

ni areni »Mladost«, kjer bo nastopilo okrog 1000 udeležencev prireditev v Tednu novincev. Na ta dan si bodo bruci lahko ogledali brezplačno predstavo zagrebških gledališč, v naslednjih dneh pa jim bodo predstavili vso študentsko dejavnost. Med drugimi bo nastopilo tudi kulturno-umetniško društvo »Ivan Goran Kovačić«, novinci pa bodo prisostvovali še koncertu zabavne glasbe p. v. Miljenka Prohaska. Zanje je pripravljen sprejem, ki ga bo organizirala Zveza študentov in katere se bo udeležil tudi novi rektor zagrebške univerze, prof. ing. Slavko Macarol.

Prehitri Mile...

BEOGRAD: Na gradbeni fakulteti v Beogradu traja po statutu študij osem semestrov. Poleg tega pa je potrebno študentom za dokončanje diplome še najmanj 3—4 mesece. Toda to so samo teoretične možnosti, kajti praksa kaže, da traja študij na tej fakulteti 7—8 let v povprečju, to se pravi 14—16 semestrov. To je pri študentih ustvarilo prepričanje, da se ne more diplomirati prej.

Primer Mileta Rašića je vse vrgele na noge. Mile je diplomiral točno sto dni pred »teoretičnim« rokom.

Ne dvomimo, da mu je ta uspeh marsikdo zavidal, prav tako pa smo tudi prepričani, da je čestitk kar deževalo.

Študentski zapori?

ZAGREB: Redakcija Studentskega lista je prejela pismo, v katerem se podpisnik pritožuje, da so vratarji v študentskem domu »Ivo Lola-Ribar« nesramni, da psujejo študente, ki prihajajo v dom, in da se ne držijo predpisane reda. Doga je se tudi to, pravi pisec, da v teh prepirih pride pogosto tudi do fizičnih obračunavanj, čemur dajo povod vratarji, ki jih je uprava zaposlila kot stalne uslužbenke. Pisec se sprašuje, če je mogoče, da na takih delovnih mestih opravljajo službo ljudje, ki so jim študentski problemi tuji in ne poznajo osnovne slike ter grozi, da bo to vprašanje sprožil na skupščini doma. »Ali je to zapor ali dom?« sprašuje.

Odgovor uredništva, ki je raziskalo zadevo, pa prikaže »vprašanje« v drugačni luči:

Študentje prihajajo pozno ponoči domov, od dobre volje prepevajo in razgrajajo. Vratarji jih mirijo, toda zgodilo se je, da jo je že marsikdo skupil kljub najboljšim namenom. Čeprav so prekrške posameznikov vratarji zabeležili, uprava ni podvzela nobenih sankcij, ker pričakuje — kakor uredništvo Studentskega lista — da bo letna skupščina koristnikov doma »Ivo Lola-Ribar« obračunala s prenapetimi posamezniki.

pisma uredništvu

STREL V PRAZNO

Naši razgledi so v letošnji 19. številki pod naslovom »Incident« objavili gloslo, ki je vzoren primer publicistične dezinformacije. Zato mislimo, da je treba, preden se vprašamo po namenih takega pisanja, najprej pojasniti, v katerih svojih sestavinah se objavljeni prispevek ne ujema z dejstvi.

Res je, da je 22 študentov diplomantov prve stopnje Ekonomske fakultete dobilo vabila, naj se udeležijo svečane podelitve diplom in res je, da so jim 24. septembra te diplome bile tudi razdeljene. Po razdelitvi diplom je dekan Ekonomske fakultete Stane Krašovec vprašal študente, koliko jih je že vpisanih na drugo stopnjo. Ker je bilo vprašanje naslovljeno brezosebno na vso skupino in ker nihče še ni bil vpisan, so diplomanti večinoma molčali in tudi niso odgovorili na vprašanje, koliko se jih misli takoj zaposliti. Sledilo je vprašanje tov. dekana, če sploh znajo govoriti. Tu pa je treba vedeti, da nekdo, ki je diplomiral na Ekonomski fakulteti, pa čeprav samo na njeni prvi stopnji, zna odgovorjati na vprašanje, da je velik del skupine imel že sklenjeno pogodbo o študentski za drugo stopnjo in da so znaten del teh prvih diplomantov prve stopnje predstavljali prav dobri in odlični študentje, ki so si brez dvoma upravičeno želeli nadaljevati študije. Zato je študente tako spraševanje in ob taki priliki neprijetno presenetilo. Se posebej, če pomislimo, da je trenutno, ko študent prejme diplomu, zanj eden najslovesnejših življenjskih dogodkov. Zato študentje tudi niso »inten-

ŠOPEK ZA...

Nevenko in Gorazda

V soboto, 12. oktobra ob pol dvanajstih, je bilo pred magistratom kar živahno. Posebno so bili radovedni številni študentski obrabi, saj sta ob tej uri stopila v zakonski stan njihova kolega NEVENKA FURLAN IN GORAZD CRNEK. Vesela in nasmejana smo ju pričakali pred poročno dvorano. Prav rada sta se odzvala naši prošnji za kratek razgovor.

»Kaj pa študirata?«
»Arhitekturo. Oba.«
»Jesen je, pa ne da sta se odločila prav za današnji dan zaradi izpitnih rokov?«
»Nekaj tudi, predvsem pa zaradi začetka novega šolskega leta, tako da bo na novo vse...«
»Upam, da ne bom indiskreten, če vprašam: kako kaj študij?«
»Reformirano.«
»Rada plešeta? Vama je kaka melodija še posebno pri srcu?«
»Obo zelo rada. Najina melodija pa je Stranger on the Shore v instrumentalni ali v vokalni izvedbi.« Ponudila sta, da nam pošljeta ploščo, vendar pa jima za navdušenje nad njo — verjamemo.
»Misliš, da je študentovsko življenje na naši univerzi premirno?«
»Skoraj. Sicer pa je tako, kakršnega si v družbi kolegov sami ustvarimo.«
»Vsakdo si že vnaprej želi, da bi bil zakon, ki si ga z nekom ustvari, srečen. Kaj misliš, kateri je — razen ljubezni — prvi pogoj za to?«
»Razumevanje.«
»Imata v načrtu poročno potovanje?«
»To sva opravila že v počitnicah.«
»Kaj bi sporočila našim bralcem?«
»Poročiti se je zelo lepo in ni ti žal, tudi če še nisi diplomiral. Saj konec koncev se da študij in zakon nekako uskladiti... Vsem bralcem še posebej želiva — ne da bi vam hotela dati komplimente — naj uživajo ob zelo dobri Tribuni...« J. PRESEREN

Prvi sestanek skopskih študentov

V preteklih dneh je bil v kavarni študentskega naselja prvi sestanek skopskih študentov, ki bodo po potresu v tem mestu ostali v Ljubljani in se šolali na ljubljanski univerzi.

Sestanku so prisostvovali: prodekan tehnične fakultete iz Skopja doc. ing. Trajko Georgijevski, predsednik Univerzitetnega odbora ZŠJ iz Skopja Tihomir Delavski, generalni sekretar ljubljanske univerze Edo Grgič, predsednik UO ZŠJ Ljubljana Janez Kocjančič in drugi.

V pozdravnem govoru je Janez Kocjančič seznanil 95 udeležencev sestanka (sodi jo pa, da je skopskih študentov v Ljubljani še več) z nekaterimi akcijami, ki sta jih takoj po potresu začeli ljubljanska univerza in Zveza študentov. Omenil je, da so na razpolago 104 štipendije (zadnjo je dala RTV) in jim sporočil, da vlada na vseh naših fakultetah pripravljenost po najboljših močeh pomagati skopskim študentom. Ta pripravljenost se kaže v nekaterih olajšavah, ki so sprejete za te študente, prav tako pa bo Zveza študentov omogočila Makedoncem, da se bodo kar v najkrajšem času privadili novemu okolju in premostili težave, ki jih imajo pri razumevanju slovenskega jezika.

Predstavniki skopskih študentov se je ljubljanskim zahvalili za vso dosedanje pomoč in seznanili prisotne o situaciji na skopski univerzi. Še enkrat je poudaril, kako velika je pomoč, ki jo nudijo Skopju vsi naši delovni ljudje in kako veliko je prizadevanje Skupnosti univerz in Zveze študentov Jugoslavije za zmanjšanje težkih pogojev, v katerih bodo morali letos študirati skopski študentje. Izrazil pa je prepričanje, da se bodo skopski študentje kmalu vključili v delo in življenje na ljubljanski univerzi in tudi v Zvezi študentov nadaljevali delo, ki so ga začeli v Makedoniji.

Prodekan doc. Georgijevski je nato govoril o nekaterih problemih prilagajanja študentov študijskim pogojem in omenil težave, ki bodo za skopske študente nastale v času študija.

Študentje so se zanimali za nekatere probleme štipendiranja, stanovanj in jezika. Predlagali so, da bi lahko že kaj kmalu začeli z jezikovnimi tečaji, ki bi jih lahko vodili tisti Makedonci, ki so že več let v Ljubljani in dobro poznajo slovenščino. Med drugim so tudi omenili, da imajo nekateri slabe stanovanjske pogoje, ki izključujejo vsak resen študij. Z dokončno ugotovitvijo števila študentov — je bil odgovor — pa bo tudi to vprašanje rešeno, saj je v nekaterih domovih še dovolj prostora.

Ob koncu so izvolili tričlanski odbor, ki bo koordiniral svoje delo z UO in temu organu tudi postavljati vprašanja, ki se bodo še pojavila. BSL.

cij zakonodajalca in dekanove izjave, ki je sledila potem, ko se je izkazalo, da večina diplomantov želi nadaljevati študij, »ocenili za žalitev«, ampak so bili upravičeno razočarani nad tako »slovesno« podelitvijo diplom. Povemo naj, da bi taki razgovori bili popolnoma upravičeni tedaj, ko so se študentje vpisovali na Ekonomsko fakulteto, tedaj, ko so sklepali študentske pogodbe in pa med študijem, nikakor pa tudi in tako vođeni razgovori niso »v navadi ob takih priložnostih«.

Reforma visokega šolstva in tudi reforma študija ekonomije je proces, ki ne teče gladko, po že vnaprej določenih shemah in vedno tudi točno v skladu s potrebami prakse. Pri reformi študija smo si vsi, tako zakonodajalec, kot tudi študentje in univerzitetni učitelji na jasnem samo o temeljnih in bistvenih načelih, v skladu s katerimi je treba na novo organizirati študij na fakultetah, ki jim je treba prilagoditi razvrstitve posameznih predmetov po semestrih in ki jim mora ustrezati vsebina študijskih programov. Eno od možnih rešitev tako zastavljenega problema reformiranja visokošolskega študija predstavlja tudi sedanj način študija ekonomije, ki pa nikakor ni dokončen in njegove ustreznosti tudi praksa še ni potrdila. Iz tega in samo iz tega vzroka tudi po našem mnenju ni moč zameriti nikomur, če hoče nadaljevati visokošolske študije tudi, če njegov študijski uspeh te namer ne opravičuje. Seveda pa to v našem primeru velja le za del »prizadetih študentov, katerih miselnosti ni mogla reforma čez noč reformirati«.

Da pa je reforma visokošolskega sistema proces, ki še teče, ki je marsikje ubral napaka pota in ki še ni zajet v neke dokončne oblike, dokazuje tudi izredna skupščina Zveze študentov ekonomije. Ta skupščina je bila sklicana zaradi neurejenosti študijskih razmer na Ekonomski fakulteti, zaradi neustreznosti študijskih programov za nekatere predmete, zaradi ne-

realno postavljenih študijskih pogojev in pa zaradi anonimnega pisma študenta III. letnika Ekonomske fakultete, ki odkrito in pogumno, ponekod zaletavo in nepremišljeno, vendar marsikje pravilno analizira in kritično ocenjuje študijske razmere na Ekonomski fakulteti. Vse to je bilo vzrok za sklicanje izredne skupščine in ne »incidenta«, kot pišejo NR in ki se je dogodil šest dni kasneje. O neprimernem načinu podeljevanja diplom je bilo govora le mimogrede, brez predhodnega posveto vanja z vsemi prizadetimi študenti. Omenil ga je le predsednik Fakultetnega odbora ZSE na koncu svojega poročila, skupščina sama in s tem Zveza študentov pa o njem ni sprejela nobenega sklepa.

Ko smo tako pojasnili nekatera dejstva, mislimo, da se je treba vprašati še po namenih takega pisanja. Iz vsega sestavka je namreč precej jasno razvidno že kar mučno prizadevanje zlorabiti ta »incidenta« za diskreditiranje: 1. študentov, ki so jim bile podeljene diplome prve stopnje, 2. izredne skupščine Ekonomske fakultete, 3. Zveze študentov ekonomije in 4. s tem posredno tudi vse Zveze študentov.

Zato mislimo, da v tem primeru ne gre samo za publicistično neodgovornost, za preprosti in tudi sicer neopravičljivi lupus, ki je nastal iz nepoučenosti ali popolnega nepoznavanja predmeta pisanja, ampak, da so NR in njihovi bralci nasledili rafiniranemu in neskrupuloznemu poskusu diskreditirati konstruktivna prizadevanja študentov za uspešno uveljavitev reforme visokošolskega študija, ki so jih izrazili tudi na nedavni izredni skupščini. Obenem tako pisanje umetno zastruje odnose med študenti in njihovimi univerzitetnimi učitelji, ki so bili in so tudi sedaj na Ekonomski fakulteti popolnoma zdravi in kooperativni.

Namesto, da bi NR prispevali svoj delež k razpravi o načinu študija ekonomije, so — vsaj tokrat — ustrelili v prazno. Zveza študentov ekonomije